Камун'стычная партыя (большэв'коў) Беларусі

ЗВЯЗДА

№ 32 (5158)
ЛЮТЫ
8
ПЯТНІЦА
1935 г.
год выдання XVIII

Орган ЦК і МК КП(б)Б, ЦВК і СНК БССР

Савецкая канстытуцыя—важнейшы дакумент барацьбы за далейшае ўмацаванне социялістычнай уласнасці, за канчатковую перамогу социялістычнага грамадства

Закрыўся VII Усесаюзны з'езд советаў

ЗАКЛЮЧНАЯ ПРАМОВА тав. М. І. КАЛІНІНА

Таварышы! Работа з'езда закончылася. VII-м з'ездам советаў падведзены ужо вынікі нашым дасягненням. Таму няма патрэбы да іх звяртацца. Гэтыя вынікі матэрыяльнай, культурнай і арганізацыйнай накопленай сілы з'яўляюцца для нас новай базай, выходным палажэннем, ад якога мы павінны рушыць наперад.

Выкананне пастаноў VII з'езда советаў, ператварэнне ў жыццё пастаўленых з'ездам задач мае для нас сапраўды велізарнае значэнне.

Не маючы магчымасці закрануць гэтыя задачы поўнасцю, я спыняюся толькі на двух пытаннях, паспяховае вырашэнне якіх забяспечвае наш рух наперад.

Цяжкая прамысловасць, асабліва метал, застаецца яшчэ важнейшай праблемай у нашай будучай рабоце. Пры павелічэнні колькасці вырабляемага металу, усё большую і большую ролю набывае яго якасць. Ды гэта і натуральна. Кожны рух машынабудаўніцтва наперад і асабліва апаратабудаўніцтва патрабуе выключна высокіх гатункаў металу, яго спецыяльных якасцей. У гэтай галіне ідзе не меншае, мабыць, спаборніцтва паміж краінамі, чым у авіяцыі.

Затым, таварышы, трэба напружыць усе намаганні да зніжэння сабекошту металу, бо прымяненне яго з кожным годам павялічваецца ўсё больш і больш.

Рост пагалоўя жывёлы, як намеціўся, неабходна разгортваць яшчэ больш, асабліва трэба звярнуць увагу на аднаўленне рабочай жывёлы.

Таварышы, выключнае значэнне мае прынятая з'ездам советаў прапанова Цэнтральнага Камітэта нашай партыі аб некаторых зменах Канстытуцыі, прывядзення яе у адпаведнасць з цяперашнімі суадносінамі класавых сіл у нашай краіне і аб далейшай дэмакратызацыі выбарчай сістэмы. Палітычны сэнс гэтай рэформы ясны.

Гэта рэзультат перамогі дыктатуры пролетарыята, узросшай магутнасці працоўнага насельніцтва Саюза, вырасшай упэўненасці народаў Саюза ССР у тым, што далейшае развіццё совецкага дэмакратызма забяспечыць яшчэ большыя поспехі соцыялізма і паскорыць ліквідацыю варожых класавых сіл. Гэту ўпэўненасць падзяляе і Цэнтральны камітэт Усесаюзнай комуністычнай партыі, які ад імя партыі ўнёс на з'езд гэту прапанову.

Я ўпэўнен, што Цэнтральны Выканаўчы Камітэт Саюза Совецкіх Соцыялістычных Рэспублік VII склікання выканае з гонарам волю гэтага з'езда, знойдзе патрэбныя формы для ператварэння ў жыццё рашэнняў з'езда.

У заключэнне дазвольце выказаць упэўненасць VII з'езда советаў у тым, што надыходзячая пасеўная кампанія будзе праведзена калгасамі нашай краіны лепш, чым за ўсе папярэднія гады. **(Шумныя апладысменты. Усе ўстаюць).**

VII з'езд советаў Саюза Совецкіх Соцыялістычных Рэспублік абвяшчаю закрытым. **(Шумныя апладысменты. Дэлегаты ўстаюць і спяваюць «Інтэрнацыянал»).**

Якір.—Вялікай партыі большэвікоў, тав. Сталіну ад VII з'езда советаў Саюза ССР—«Ура»!

(Бурныя апладысменты, якія пераходзяць у авацыю).

Пастанова VII з'езда советаў Саюза ССР

АБ УНЯСЕННІ НЕКАТОРЫХ ЗМЕН У КАНСТЫТУЦЫЮ САЮЗА ССР

АБ ЗМЕНАХ У СОВЕЦКАЙ КАНСТЫТУЦЫІ

Даклад тав. В. М. МОЛАТАВА на VII з'ездзе советаў 6 лютага г. г.

I. СОВЕЦКАЯ КАНСТЫТУЦЫЯ І СУАДНОСІНЫ КЛАСАВЫХ СІЛ У СССР

Пытанне аб унясенні некаторых змен у совецкую канстытуцыю пастаўлена на гэтым з'ездзе па прапанове Цэнтральнага Камітэта Усесаюзнай Комуністычнай партыі (большэвікоў). У самым Цэнтральным Камітэце гэта пытанне было пастаўлена па ініцыятыве тав. **Сталіна. (Апладысменты).**

Чаму пастаўлена пытанне аб унясенні змен у нашу канстытуцыю? Па-першае, таму што з 1918 года, калі Леніным былі закладзены асновы совецкай канстытуцыі, суадносіны класавых сіл у нашай краіне карэнным чынам змяніліся, асабліва пасля перамогі прынцыпаў грамадскай уласнасці як у горадзе, так і ў вёсцы. І, па-другое, таму, што надышоў час, калі мы можам разгарнуць совецкі дэмакратызм да канца і ў адпаведнасці з гэтым унесці змены ў нашу выбарчую сістэму. Цяперашняе становішча краіны як у адносінах яе соцыяльна-эканамічнай структуры, так і ў адносінах культурна-палітычнай свядомасці працоўных мас непараўнальна з 1923 годам, калі камісіяй тав. Сталіна была сфармулявана канстытуцыя Саюза Совецкіх Соцыялістычных Рэспублік.

Возьмем час, калі быў напісан асноўны закон (канстытуцыя) совецкай рэспублікі, г. зн. 1918 год. Тады, у 1918 годзе, наша краіна знаходзілася ў цяжкіх умовах гаспадарчай разрухі і, толькі што

ты з гэтай канстытуцыі, уводнай часткай якой з'яўляецца «Дэкларацыя праў працоўнага і эксплаатуемага народу», складзеная Леніным у самым пачатку 1918 года.

У першым пункце гэтай «дэкларацыі» гаворыцца: «Расія абвяшчаецца рэспублікай советаў рабо-

ву, забяспечыў пад'ём народнай гаспадаркі і рост матэрыяльнага добрабыту мас і культуры працоўных. Совецкая канстытуцыя была за ўсе гэтыя гады сцягам барацьбы за перамогу соцыялізма. І чым больш ператварылася ў жыццё асновы совецкай канстытуцыі, тым з большым поспехам прасоўвалася наперад справа соцыялізма ў нашай краіне.

Правільна будзе сказаць, што і

ўсё тав. Сталін высунуў на ўвесь рост задачу соцыялістычнай індустрыялізацыі краіны. З поспехам ажыццяўляючы гэту задачу, мы стварылі новую, тэхнічна-перадавую соцыялістычную індустрыю, паставіўшы на такую вышыню нашу цяжкую прамысловасць, якая з'яўляецца матэрыяльнай базай соцыялізма, што цяпер мы здольны ўласнымі сіламі за некалькі гадоў завяршыць тэхнічную рэканструкцыю ўсёй народнай гаспадаркі. Пацвярджэннем гэтага з'яўляецца тое, што мы чулі тут у дакладзе тав. Орджанікідзе аб поспехах цяжкай прамысловасці, аб яе цяперашніх аграмадных магчымасцях і аб яе новых задачах.

З прычыны аграмаднай адсталасці нашай вёскі, задача соцыялістычнага ператварэння сельскай гаспадаркі была самай цяжкай для совецкай улады. Але і гэта задача ў асноўным цяпер вырашана. Кулацтва разгромлена. Калгасы перамаглі па ўсяму фронту. Створана шырокая сетка соўгасаў. Вёска перабудоўваецца на асновах калектывізма і новай тэхнікі, адцясніўшы аднаасобную сялянскую гаспадарку на другараднае месца.

Калі наша канстытуцыя пісалася асновапалажнікам совецкай дзяржавы Леніным, да дзяржавы ўжо перайшла зямля, нацыяналізаваная Октябрскай рэволюцыяй. Да гэтага часу перайшлі таксама ў распараджэнне дзяржавы банкі і важнейшыя віды транспарта, а таксама быў пакладзен пачатак пераходу прамысловых прадпрыемстваў у грамадскую ўласнасць. Але нацыяналізаваная зямля знаходзілася

...паведамленне тав. Молатава В. М. аб пастанове лютаўскага (1935 г.) пленума ЦК ВКП(б) аб неабходнасці ўнясення некаторых змен у Канстытуцыю Саюза ССР, — VII з'езд саветаў Саюза ССР, лічачы зусім правільнай і своечасовай прапанову ЦК ВКП(б), **пастанаўляе:**

1. Унесці ў Канстытуцыю Саюза ССР змены ў кірунку:

а) далейшай дэмакратызацыі выбарчай сістэмы ў сэнсе замены незусім роўных выбараў — роўнымі, многаступенных — прамымі, адкрытых — закрытымі;

б) удакладнення сацыяльна - эканамічнай асновы Канстытуцыі ў сэнсе прывядзення Канстытуцыі ў адпаведнасць з цяперашнімі суадносінамі класавых сіл у СССР (стварэнне новай сацыялістычнай індустрыі, разгром кулацтва, перамога калгаснага ладу, замацаванне сацыялістычнай уласнасці, як асновы савецкага грамадства і інш.).

2. Прапанаваць Цэнтральнаму Выканаўчаму Камітэту Саюза ССР выбраць канстытуцыйную камісію, якой даручыць выпрацаваць выпраўлены тэкст Канстытуцыі на ўказаных у параграфе першым асновах і ўнесці яго на зацвярджэнне сесіі ЦВК Саюза ССР.

3. Бліжэйшыя чарговыя выбары органаў савецкай улады ў Саюзе ССР правесці на аснове новай выбарчай сістэмы.

Старшыня VII з'езда саветаў Саюза ССР
М. КАЛІНІН.

Сакратар VII з'езда саветаў Саюза ССР
А. Енукідзе.

Масква, Крэмль.
6 лютага 1935 г.

Першая сесія ЦВК Саюза ССР 7-га склікання

Учора ў Вялікім крэмлёўскім палацы адкрылася першая сесія Цэнтральнага Выканаўчага Камітэта Саюза ССР, выбранага на VII-м усесаюзным з'ездзе саветаў. Перад пачаткам сесіі адбыліся раздзельныя пасяджэнні Саюзнага савета і Савета нацыянальнасцей ЦВК СССР, прысвечаныя выбарам кіруючых органаў Цэнтральнага Выканаўчага Камітэта Саюза ССР і складу ўрада Саюза.

Пасяджэнне Саюзнага савета адкрылася пад старшынствам тав. ЧАРВЯКОВА ў Белым зале Вялікага крэмлёўскага палаца, пасяджэнне Савета нацыянальнасцей пад старшынствам тав. Пятроўскага — у Георгіеўскім зале. На абодвух пасяджэннях аднагалосна выбраны прэзідыумы Саюзнага Савета і Савета нацыянальнасцей, старшыні ЦВК СССР, склад Соўнаркома Саюза ССР, канстытуцыйнай камісіі ЦВК СССР у колькасці 31 чалавека. Сакратаром Саюзнага савета выбран тав. УНШЛІХТ, сакратаром Савета нацыянальнасцей — тав. ХАЦКЕВІЧ.

Саюзны совет і Совет нацыянальнасцей прынялі аднагалосную пастанову заслухаць даклад Наркамфіна СССР тав. ГРЫНЬКО аб адзіным дзяржаўным бюджэце Саюза ССР на 1935 год і судаклад бюджэтнай камісіі ЦВК СССР аб адзіным дзяржаўным бюджэце і спрэчкі па гэтаму дакладу — на аб'яднаным пасяджэнні Саюзнага савета і Савета нацыянальнасцей.

Аб'яднанае пасяджэнне адкрываецца ў 6 гадзін 30 мін. у Белым зале Вялікага крэмлёўскага палаца пад старшынствам М. І. КАЛІНІНА.

Пасля зацвярджэння парадку дня сесія Цэнтральнага Выканаўчага Камітэта Саюза ССР пераходзіць к першаму пункту, выбарам прэзідыума ЦВК СССР.

Тав. А. С. ЕНУКІДЗЕ паведамляе, што, згодна канстытуцыі Саюза ССР, прэзідыум ЦВК СССР складаецца з трох частак: прэзідыума Саюзнага совета ў складзе 9 чалавек, прэзідыума Савета нацыянальнасцей — у складзе 9 чалавек і 9 чалавек, выбіраемых на сумесным пасяджэнні Саюзнага савета і Савета нацыянальнасцей.

Абвяшчаецца склад членаў прэзідыума ЦВК СССР, выбраных на пасяджэннях Саюзнага савета і Савета нацыянальнасцей. Затым выбіраецца 9 членаў прэзідыума ЦВК СССР ад сумеснага пасяджэння Саюзнага савета і Савета нацыянальнасцей. Тав. КАЛІНІН ставіць на галасаванне ўвесь спіс прэзідыума. Склад прэзідыума прымаецца аднагалосна. Зацвярджаюцца таксама кандыдаты ў члены прэзідыума ЦВК СССР. Па ліку саюзных рэспублік выбіраюцца 7 старшынь ЦВК, горача вітаемых сесіяй, — тт. КАЛІНІН, ПЕТРОЎСКІ, ЧАРВЯКОЎ, МУСАБЕКАЎ, ХАДЖАЕЎ, АЙТАКАЎ, РАХІМБАЕЎ. Сакратаром ЦВК СССР выбіраецца тав. А. С. ЕНУКІДЗЕ.

Наступнае пытанне — стварэнне Савета Народных Камісараў Саюза Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік. Бурныя доўгія апладысменты суправаджаюць аднагалоснае выбранне старшынёй Савета Народных Камісараў Саюза ССР тав. В. М. МОЛАТАВА.

Увесь склад Савета Народных Камісараў ССР выбіраецца сесіяй аднагалосна пад шумныя апладысменты.

Далей тав. ЕНУКІДЗЕ, на падставе п. 2-га пастановы VII з'езда саветаў СССР ад 6-га лютага ўносіць прапанову аб выбранні канстытуцыйнай камісіі ў складзе 31 чалавека. Пад бурныя доўгія апладысменты сесія выбірае старшынёй канстытуцыйнай камісіі тав. СТАЛІНА, па ініцыятыве якога высунута пытанне аб унясенні некаторых змен у асноўны закон савецкай дзяржавы. Склад камісіі выбіраецца аднагалосна.

Сесія выбірае таксама старшынёй бюджэтнай камісіі ЦВК Саюза ССР тав. ЧУЦКАЕВА. Прэзідыуму ЦВК СССР даручана стварыць бюджэтную камісію і прадставіць яе на зацвярджэнне наступнай сесіі ЦВК СССР.

Выбары ўрадавых органаў закончаны. Тав. М. І. Калінін дае слова для даклада аб адзіным дзяржаўным бюджэце Саюза ССР народнаму камісару фінансаў тав. ГРЫНЬКО.

Пастановы Цэнтральнага Выканаўчага Камітэта Саюза ССР будуць змешчаны ў наступным нумары

выбраўшыся з сусветнай імперыялістычнай бойні, павінна была ўступіць у доўгі перыяд найцяжэйшай грамадзянскай вайны. Тады заводы і фабрыкі яшчэ не былі адабраны ад фабрыкантаў і заводчыкаў, але толькі былі настаўлены пад кантроль заводскіх рабочых арганізацый і органаў савецкай улады. Наколькі мы былі яшчэ слабы ў гаспадарчай галіне, відаць з таго, што тады партыя лічыла пераход значнай часткі гаспадаркі краіны на рэйкі дзяржаўнага капіталізма адной з найбольш пажаданых прадпасылак для паскарэння падрыхтоўкі сацыялістычнай перабудовы народнай гаспадаркі. Тады наша прамысловасць знаходзілася ў заняпадзе, а сельская гаспадарка складалася, за малым выключэннем, з дробных сялянскіх гаспадарак, і ў вёсцы вялікую ролю адыгрывала кулацтва. Зямля ўжо была канфіскавана ў памешчыкаў і абвешчана дзяржаўнай уласнасцю, але сяляне яшчэ не мелі ніякага ўяўлення аб сацыялістычнай гаспадарцы. Калгасы меліся толькі ў некаторых мясцах і то адзінкамі. Рабочы клас, які сваім гераізмам у акцябрскія дні забяспечыў перамогу над буржуазіяй і згуртаваў вакол савецкай улады ў барацьбе за зямлю, мір і свабоду шырокія масы горада і вёскі, быў моцна падарваны разрухай і вайной.

Чырвоную армію мы толькі яшчэ пачалі ствараць. Партыя бальшавікоў складала толькі нязначную велічыню ў рабочым класе і зусім невялічкую частку ў адносінах да ўсёй масы працоўных. Прайшло крыху больш года з таго моманта, з сакавіка 1917 года, калі наша партыя наогул стала адкрытай, легальнай партыяй.

Вось у які момант Леніным пісалася савецкая канстытуцыя.

У канцы 1918 года Ленін пісаў: «Саветы ўзніклі без усякай канстытуцыі і **больш года** (з вясны 1917 да лета 1918) жылі без усякай канстытуцыі». У чэрвені 1917 года быў першы ўсерасійскі з'езд Саветаў. У кастрычніку 1917 года ўлада ўжо поўнасцю перайшла да Саветаў. Але толькі V ўсерасійскі з'езд Саветаў 10-га ліпеня 1918 года прыняў канстытуцыю (асноўны закон савецкай рэспублікі).

Тая канстытуцыя не магла нічога другога зрабіць, як замацаваць створаныя к таму часу асновы савецкай улады і намеціць агульную перспектыву далейшага развіцця краіны Саветаў па шляху да сацыялізма.

Вось некаторыя асноўныя пунк-

чых, салдацкіх і сялянскіх дэпутатаў. Уся ўлада ў цэнтры і на мясцах належыць гэтым саветам». Далей агалашаецца, што асноўнай задачай савецкай рэспублікі з'яўляецца «знішчэнне ўсякай эксплаатацыі чалавека чалавекам, поўнае знішчэнне падзелу грамадства на класы, бязлітаснае задушэнне эксплаататараў, устанаўленне сацыялістычнай арганізацыі грамадства і перамога сацыялізма ва ўсіх краінах». Далей, паколькі сусветная імперыялістычная вайна ў той час яшчэ не скончылася, выказваецца «няўхільная рашучасць вырваць чалавецтва з кіпцюроў фінансавага капітала і імперыялізма, заліўшых зямлю крывёю ў гэтай, злачыннейшай з усіх войн».

Потым савецкая канстытуцыя цвёрда заяўляе аб поўным разрыве з буржуазнай палітыкай захвату калоній і малых краін і аб адмене ўсякіх абмежаванняў, звязаных з расавай і нацыянальнай прыналежнасцю, і агалашаецца, што «цяпер, у момант рашучай барацьбы пралетарыята з яго эксплаататарамі, эксплаататарам не можа быць месца ні ў адным з органаў улады». У нашай канстытуцыі асабліва падкрэсліваецца асноўная задача савецкай улады — «устанаўленне дыктатуры гарадскога і сельскага пралетарыята і бяднейшага сялянства» і забеспячэнне працоўным сапраўднай свабоды выказвання сваіх думак і прадастаўленне для гэтага ў рукі рабочага класа і сялянскай беднаты органаў друку і друкарань; прадастаўленне ў распараджэнне працоўных прыгодных для наладжвання народных сходаў памяшканняў і ўсялякая садзейнасць рабочым і бяднейшым сялянам у справе іх свабоднай арганізацыі, а таксама забеспячэнне ім усебаковай бясплатнай асветы, прычым гэта прызнаецца абавязкам усіх грамадзян рэспублікі і агалашаецца лозунг: «не працуючы ды не есць».

У гэтым заключаюцца асноўныя палажэнні савецкай канстытуцыі 1918 года, на аснове якіх рабочы клас будаваў сваю новую дзяржа-

ў сучасны момант аснова савецкай канстытуцыі жыццёва і непахісна. Разам з тым мы павінны прызнаць, што шасобныя часткі гэтай канстытуцыі ўстарэлі, паколькі сацыялістычнае будаўніцтва з 1918 года зрабіла велізарны крок наперад. Нельга не бачыць, што ў тэксце савецкай канстытуцыі зусім не адлюстраваны і не маглі быць адлюстраваны тыя велізарныя змены ў эканоміцы і сацыяльнай структуры краіны, якія адбыліся за апошнія гады.

Прайшло амаль дзесяцігоддзе з таго моманта, як мы падышлі к даваеннаму ўзроўню прамысловасці і як 14 з'езд партыі і перш за

яшчэ на працягу доўгага раду год у распараджэнні асобных дробных гаспадароў-сялян, якія аж да апошняга перыяда не хацелі расставацца з прыватна-ўласніцкай гаспадаркай. Так званы рабочы кантроль над фабрыкамі і заводамі падрыхтоўваў тады канфіскацыю і пераход прамысловых прадпрыемстваў у рукі дзяржавы. Але гэты пераход быў ажыццёўлен толькі некалькі пазней. Гандаль, апрача невялікай часткі, знаходзіўся яшчэ ў прыватных руках.

К сучаснаму моманту прынцыпы грамадскай уласнасці перамаглі ва ўсіх галінах народнай гаспадаркі, у горадзе і ў вёсцы. Прамысловасць і транспарт за малым выключэннем знаходзяцца ў распараджэнні дзяржавы. Сельская гаспадарка на дзевяць дзесятых ахоплена калгасамі і саўгасамі. Крэдыт і банкі ў руках савецкай улады. Таваразварот падначален дзяржаве і сацыялістычнай кааперацыі. За апошнія два-тры гады сацыялістычная ўласнасць стала асновай савецкага грамадства.

Гэта відаць і з наступных лічбаў аб асноўных вытворчых фондах, г.зн. аб розных відах уласнасці ў нашай краіне:

АСНОЎНЫЯ ВЫТВОРЧЫЯ ФОНДЫ ПА СОЦЫЯЛЬНЫХ СЕКТАРАХ

(Сярэднегадавыя фонды ў нязменных цэнах 1933 г.).

	1925 г.		1934 г.	
	У млн. руб.	У проц. к выніку	У млн. руб.	У проц. к вын.
Сацыялістычная гаспадарка	22.678	48,8	90.344	95,81
Капіталістычны сектар	3.037	6,5	83	0,09
Дробная прыватная гаспадарка	20.790	44,7	3.867	4,10
Усяго:	46.505	100	94,294	100

За 9-годдзе з 1925 па 1934 г. асноўныя вытворчыя фонды ўсёй народнай гаспадаркі ўзраслі ў нас з 46,5 млрд руб. да 94,3 млрд руб., г. зн. павялічыліся ў 2 разы.

Але важна не толькі гэта.

Рашаючае значэнне мае тое, як змяніліся суадносіны паміж сацыялістычнай уласнасцю (сацыялістычнымі вытворчымі фондамі) і прыватна-ўласніцкай гаспадаркай (яе вытворчымі фондамі). 10 год таму назад капіталістычныя элементы ў народнай гаспадарцы яшчэ адыгрывалі прыкметную ролю і складалі 6,5 проц. у вытворчых фондах усёй краіны. Разам з дробнай некапіталістычнай гаспадаркай прыватная ўласнасць на сродкі вытворчасці складала тады больш палавы ўсіх вытворчых фондаў Савецкага Саюза.

К 1935 году становішча зусім змянілася. Ад капіталістычных элементаў ужо не асталося нічога. Прыватная ўласнасць на сродкі вытворчасці захавалася толькі ў межах 4 проц. да ўсёй сумы сродкаў вытворчасці ў нашай краіне. 96 проц. сродкаў вытворчасці (вытворчых фондаў) належаць ужо дзяржаве, калгасам і кааперацыі. Між тым, дзяржава і калгасы вядуць аграмаднае новае будаўніцтва, маштаб якога расце з кожным годам.

Сацыялістычная ўласнасць расце на нашых вачах у выглядзе новых дзяржаўных заводаў і фабрык, электрастанцый і чыгунак, саўгасаў і калгасаў з іх новымі пабудовамі і машынамі, з іх новымі жывёлагадоўчымі фермамі. Растуць новыя гарады, культурныя ўстановы і жылыя дамы. Ужо апрабована і прызнана з добрымі вынікамі і ўключаецца ў дзеючы фонд грамадскай

ПРАЦЯГ НА 2 СТАР.

уласнасці Совецкага Саюза адзін з гігантаў сацыялістычнай будоўлі — Маскоўскі метро. (Апладысменты). І сёння мы можам ужо віншаваць з гэтым новым буйным заваяваннем совецкай сталіцы не толькі таварышоў масквічоў, але і ўсіх працоўных Совецкага Саюза. (Бурныя апладысменты).

Наша краіна карэнным чынам перабудавалася ў сваёй сацыяльна-эканамічнай аснове, ператварыўшыся ў краіну сацыялістычную. Толькі таму стала магчымым выданне ў 1932 годзе вядомага закона, агалашаючага што «грамадская ўласнасць (дзяржаўная, калгасная, кааперацыйная) з'яўляецца асновай совецкага ладу, яна свяшчэнна і недатыкальна, і людзі, якія пакушаюцца на грамадскую ўласнасць, павінны быць разглядаемы, як ворагі народу». Да гэтага можна толькі дадаць, што ўжо к пачатку 1934 года пролетарскае і калгаснае насельніцтва ў нашай краіне складала звыш 124 мільёнаў чалавек, а цяпер яно ўзрасло яшчэ больш.

Гэтых карэнных змен у совецкім грамадскім ладзе наша канстытуцыя яшчэ не адлюстравала. Між тым, па [illegible] выразу Фердынанда Ласаля, канстытуцыя, як асноўны закон краіны, павінна быць «дзейснай сілай, якая неабходным чынам робіць усе астатнія законы і прававыя інстытуты» (Ф. Ласаль. «Сутнасць канстытуцыі»).

З гэтага вынікае, што калі канстытуцыя правільна выражае сутнасць адносін класавых сіл у краіне, — тады яна з'яўляецца магутнай зброяй умацавання грамадскага ладу.

Іменна таму наша канстытуцыя павінна быць прыведзена ў адпаведнасць з цяперашнімі суадносінамі класавых сіл і, перш за ўсё, у адпаведнасць з поўнай перамогай сацыялістычнай грамадскай уласнасці ў нашым Саюзе,— і тады совецкая канстытуцыя ў яшчэ большай меры будзе той «дзейснай сілай, якая неабходным чынам робіць усе астатнія законы і прававыя інстытуты», неабходнымі для поспеху будаўніцтва сацыялізма.

Грамадская ўласнасць у нашай краіне перамагла ў жорсткай барацьбе з варожымі класавымі сіламі.

Ліквідацыя капіталістычных элементаў — нялёгкая задача, за вырашэнне якой мы дабіліся толькі ў апошні перыяд. Перажыткі капіталізма асталіся яшчэ і ў эканоміцы краіны, у астатках дробнай прыватнай гаспадаркі, [illegible] домасці рабочых і тым больш калгаснікаў, не гаворачы ўжо аб тым, што каля 35 мільёнаў вясковага насельніцтва яшчэ не рассталася са сваёй дробна-ўласніцкай гаспадаркай. Калі ў свой час Ленін бічаваў традыцыі (прывычкі), што асталіся ад капіталізма ў некаторых груп і слаёў рабочых, якія знаходзяць сваё выражэнне ў тым, каб «даць «ёй» (дзяржаве) работы паменш і пагорш,—садраць з «яе» грошай пабольш», то і цяпер яшчэ неабходна штодзённая і ўпартая барацьба з гэтага роду перажыткамі капіталізма сярод паасобных груп рабочых і яшчэ больш—сярод паасобных слаёў калгаснікаў.

З таго часу, як грамадская ўласнасць зрабілася галоўнай формай уласнасці ў Совецкім Саюзе, а значыць, пераважная маса насельніцтва звязана цяпер з грамадскай (дзяржаўнай, калгаснай, кааператыўнай) гаспадаркай, з гэтага часу для нас яшчэ большае значэнне набыла задача аховы і ўмацавання грамадскай уласнасці, а значыць— і задача барацьбы з антыграмадскімі, з антыдзяржаўнымі, з антыкалгаснымі перажыткамі капіталізма ў свядомасці людзей.

Прыведзеныя вышэй лічбы аб велізарных грамадскіх вытворчых фондах, якія належаць дзяржаве і калгасам, сведчаць аб тым, якое агромаднае значэнне мае для нас задача аховы і ўмацавання грамадскай уласнасці і задача правільнага скарыстання гэтай уласнасці ў інтарэсах працоўных. На фабрыцы і на заводзе, у школе і ва ўстанове мы павінны безумоўна дабіцца беражлівых адносін да дзяржаўнай уласнасці і сапраўдных агульных клопатаў аб яе ўмацаванні. У калгасе і ў кааперацыі, у рабоце на грамадскіх палях і ў грамадскім магазіне мы павінны забяспечыць усямерную ахову грамадскага дабра і дзейсныя агульныя клопаты аб росце грамадскай гаспадаркі. Тады зажывуць лепш і культурней усе рабочыя, усе калгаснікі, усе працоўныя. Тады нашы справы яшчэ хутчэй пойдуць угару.

Вось чаму неабходна ўнесці ўказаныя змены ў совецкую канстытуцыю, прывёўшы яе ў адпаведнасць з цяперашнімі суадносінамі класавых сіл у Совецкім Саюзе. Для нас совецкая канстытуцыя не проста дэкларацыя, а важнейшы дакумент барацьбы за далейшае ўмацаванне сацыялістычнай уласнасці, за канчатковую перамогу сацыялістычнага грамадства. (Апладысменты).

У гэтым наша першая задача

Працяг даклада тав. В. М. МОЛАТАВА

рэспублікі» (Ленін, том 23, стар. 350).

Толькі дзякуючы гэтаму дэмакратызму совецкай сістэмы, нашай партыі ўдалося ўцягнуць у справу сацыялістычнага будаўніцтва мільёны рабочых і дзесяткі мільёнаў сялян. У сваю чаргу поспехі будаўніцтва сацыялізма дазваляюць нам цяпер паставіць пытанне аб далейшым развіцці совецкага дэмакратызма, аб давядзенні сацыялістычнай дэмакратыі да канца.

У той час, як у Совецкім Саюзе пастаўлена цяпер пытанне аб далейшай дэмакратызацыі выбарчай сістэмы ў сэнсе замены не зусім роўных выбараў — роўнымі, многаступенных—прамымі, адкрытых —закрытымі, ва ўсіх буржуазных дзяржавах мы бачым развіццё дзяржаўнай сістэмы ў процілеглым напрамку, у напрамку адмаўлення дэмакратыі і пераходу да фашызма.

Ні для каго да апошняга часу не было сакрэтам, што капіталісты здолелі забяспечыць сваё панаванне над масамі працоўных пры любой сістэме буржуазнай дэмакратыі, пры любым парламенце і выбарчых правах. Ва ўсякай буржуазнай дзяржаве так званай «грамадскай думкай» камандуе капіталістычная прэса, якой дапамагаюць не толькі ўвесь дзяржаўны апарат і паліцыя, але і цэлая армія папоў і буржуазных літаратараў, прафесароў і дзеячаў мастацтва. Магутныя капіталістычныя трэсты ў вялікіх краінах распараджаюцца сотнямі газет і многімі тысячамі газетчыкаў і журналістаў.

Памяшканні для сходаў, не гаворачы ўжо аб цэрквах, знаходзяцца ў руках пануючых класаў у той час, як рабочы ўвесь дэмакратычны рух жыве пад паліцэйскім абцасам і падпадае шматлікім паліцэйскім рэпрэсіям. У любой буржуазнай дзяржаве пануючымі партыямі ў краіне і ў парламенце з'яўляюцца партыі капіталістаў і памешчыкаў. Як бачыце, да нядаўняга часу капіталісты зручна ўмайстроўваліся пры любой сістэме буржуазнай дэмакратыі і парламентарызма...

Але з некаторага часу становішча змянілася. Незадаволенне ў народных нізах стала палохаць пануючыя буржуазныя класы. Буржуазія стала выганяць астаткі бур-

кага дэмакратызма і, значыць, усямернае і ўсё большае ўцягненне рабочых і сялян ва ўсю справу дзяржаўнага кіравання.

Жывыя факты развіцця рабоча-сялянскай дзяржавы паказваюць, як расце дэмакратызм працоўных у нашай краіне. Гэты рост выражаецца ў розных формах удзелу мас у сацыялістычным будаўніцтве. Ён знаходзіць сваё выражэнне ва ўсё ўзрастаючым удзеле рабочых і сялян у рабоце советаў, а таксама ў самых выбарах у советы.

Лічбы паказваюць, як рос лік выбаршчыкаў у советы за апошнія гады і як разам з тым павялічвалася з года ў год яўка выбаршчыкаў на выбары. Гэтыя лічбы гавораць за сябе самі.

У першыя гады пераходу да мірнага будаўніцтва, у 1922-23 гг. яўка на выбары ў советы звычайна не дасягала і 40 проц. выбаршчыкаў, а ў сельскіх мясцовасцях яна нярэдка была каля 20-25 проц. агульнай колькасці сельскіх выбаршчыкаў. Потым становішча з года ў год стала паляпшацца.

РОСТ ЛІКУ ВЫБАРШЧЫКАЎ І ЯЎКІ НА ВЫБАРЫ Ў СОВЕТЫ ПА САЮЗУ ССР

(У мільёнах чалавек)

Гады	Мелі выбарчае права	[illegible] ў выбарах	Проц. яўкі на выбары
1926	76	39	51
1927	78	39	50
1929	81	52	64
1931	86	62	72
1934	91	77	85

Яшчэ ў 1926 і ў 1927 гадах на выбары з'яўлялася ледзь толькі палова ўсіх выбаршчыкаў, а ў апошнюю выбарчую кампанію (1934 год) яўка дасягнула 85 проц. выбаршчыкаў. Яўка выбаршчыкаў у гарадах, як правіла, вышэй, чым у вёсцы. Але калі ў 1934 годзе ў гарадах яўка выбаршчыкаў дасягнула 92 проц., то і ў сельскіх мясцовасцях яна ўжо дасягнула 83 проц.

Нельга не адзначыць важнейшае значэнне росту ўдзелу жанчын у выбарах у советы, што з'яўляецца важнейшым паказальнікам уключэння новых шмат-

улады і заняліся чэснаю працаю. Наступнымі рашэннямі ЦВК былі яшчэ палегчаны ўмовы аднаўлення ў правах занятых грамадска-карыснаю працаю дзяцей кулакоў і саміх кулакоў, даказаўшых жаданне стаць чэснымі працаўнікамі совецкай дзяржавы.

Усё гэта паказвае, што ў Совецкім Саюзе адкрыта дарога да поўнапраўнага жыцця для ўсіх чэсных працаўнікоў і што кола лішэнцаў усё больш скарачаецца. Мы ідзём да поўнай адмены ўсякіх абмежаванняў у выбарах у советы, уведзеных у свой час «у якасці часовых мер барацьбы са спробамі эксплаататараў адстаяць ці аднавіць свае прывілеі», як гаворыць праграма ВКП(б). Гэтымі фактамі пацвярджаюцца неаднаразовыя заявы Леніна аб тым, што ўведзеныя ў нас абмежаванні ўсеагульнага выбарчага права маюць толькі часовы характар. У той час як усе новыя буржуазныя краіны ліквідуюць астаткі выбарчых праў насельніцтва, **Совецкі Саюз усё бліжэй падыходзіць да поўнай адмены ўсякіх абмежаванняў усеагульнага выбарчага права. (Бурныя, доўгія апладысменты).**

У якасці неадкладных мер па далейшай дэмакратызацыі совецкай сістэмы Цэнтральны Камітэт партыі ставіць перад даным з'ездам наступныя пытанні:

Па-першае, **аб замене шматступенных выбараў прамымі.**

У даны момант у нас існуе сістэма прамых выбараў толькі для гарадскіх і сельскіх советаў, выбіраемых непасрэдна на месцы рабочымі, сялянамі і чырвонаармейцамі.

Вышэйстаячыя органы совецкай улады, пачынаючы ад райвыканкомаў, выбіраюцца не прамым галасаваннем выбаршчыкаў, а на адпаведных з'ездах советаў. У рэзультаце гэтага райвыканкомы выбіраюцца — па двухступеннай сістэме, краявыя і абласныя выканаўчыя камітэты, а таксама кіруючыя органы аўтаномных рэспублік — па трохступеннай сістэме, цэнтральныя выканаўчыя камітэты саюзных рэспублік, маючыя вобласці і Цэнтральны Выканаўчы Камітэт Саюза ССР

бочымі ў параўнанні з працоўнымі вёскі пры выбарах совецкіх органаў. Гэта відаць хоць-бы з таго, што на з'езды советаў саюзных рэспублік і на з'езд советаў Саюза ССР прадстаўнікі гарадскіх советаў выбіраюцца з разліку адзін дэлегат на 25 тысяч **выбаршчыкаў**, а ад з'ездаў советаў, дзе пераважаюць сяляне, — адзін дэлегат на 125 тысяч **жыхароў**. Ленін гаварыў па гэтаму поваду яшчэ ў 1919 годзе:

«Меры такога роду, як няроўнасць рабочых з сялянамі, канстытуцыяй зусім не прадпісваюцца. Канстытуцыя іх запісала **пасля** таго, як яны былі ўведзены ў жыццё. Нават не большэвікі выпрацавалі канстытуцыю советаў, яе выпрацавалі да большэвіцкай рэвалюцыі меншавікі і эсэры супроць сябе. Яны выпрацавалі яе так, як выпрацавала жыццё. Арганізацыя пролетарыята ішла куды хутчэй, чым арганізацыя сялянства, што рабіла рабочых апорай рэвалюцыі і давала ім фактычна перавагу. Далей стаіць задача: ад гэтых пераваг пераходзіць паступова да іх ураўнання». **(Ленін, том 24, стар. 146).**

Гэтыя перавагі ў карысць рабочых былі ўведзены тады, калі сяляне яшчэ цалкам былі дробнымі ўласнікамі і ў вёсцы яшчэ быў вялікі ўплыў кулацтва. Гэтыя перавагі замацавалі кіруючую ролю рабочага класа ў совецкай дзяржаве, дапамагалі ўмацаванню совецкай улады і, разам з тым, забяспечылі шырокую дапамогу пролетарскай дыктатуры працоўнаму сялянству ва ўздыме сельскай гаспадаркі і ў паследаваўшай затым сацыялістычнай перабудове вёскі. Партыя заўсёды ўказвала, што гэтыя перавагі ў карысць рабочых былі ў свой час неабходны для забеспячэння заваяванняў пролетарскай рэвалюцыі і нязменна пры гэтым падкрэслівала іх часовы характар.

З таго часу, як пісалася совецкая канстытуцыя, становішча карэнным чынам змянілася. Гэта відаць ужо з таго, што сялянства ў сваёй масе парвала з дробнаўласніцкай гаспадаркай і, аб'яднаўшыся ў калгасах, будуе новае сацыялістычнае жыццё.

Гэта не значыць, аднак, што ўжо поўнасцю сцёрлася розніца паміж рабочым і селянінам. Не, дзяржаўныя прадпрыемствы, у якіх заняты рабочыя, стаяць вышэй калгасаў па сваёй сацыялістычнай арганізаванасці, а рэво-

цыялізма ў нашай краіне. (Апладысменты).

Калі ў буржуазных дзяржавах кіруючыя класы не толькі не думаюць аб пашырэнні выбарчых праў працоўных, але, ахопленыя панікай перад насоўваючыміся падзеямі, бачаць задачу ўмацавання сваёй улады ў канчатковым адхіленні працоўных ад удзелу ў дзяржаўным кіраванні, то магчымасць замены ў нашай краіне няроўных выбараў роўнымі сведчыць аб велізарным росце сіл Совецкага Саюза і разам з тым стварае прадпасылкі для далейшага ўсебаковага ўмацавання совецкай дзяржавы. (Апладысменты).

Нарэшце, па-трэцяе, **аб замене адкрытых выбараў закрытымі.**

Вялікае палітычнае значэнне гэтай меры ўсім нам добра зразумела. Пераход да закрытых выбараў будзе азначаць яшчэ адну форму сур'ёзнай праверкі сувязі органаў совецкай улады з шырокімі масамі працоўных.

У нас існуе нямала спосабаў праверкі сувязі кіраўнікоў совецкіх органаў з рабочымі і сялянамі. Замена адкрытых выбараў закрытымі будзе адной з важнейшых форм праверкі моцнасці і сур'ёзнасці гэтай сувязі советаў з працоўнымі. Гэты метад выбараў дапаможа хутчэй ускрыць некаторыя слабыя ўчасткі ў нашай рабоце.

Пераход да закрытых выбараў патрэбуе ўсебаковага ўзмацнення работы ў масах, патрэбуе новых намаганняў па растлумачэнню працоўным сутнасці і практычнай работы органаў совецкай улады. Гэты пераход ударыць з усёй сілай па бюракратычных элементах і будзе для іх карыснай уструскай. У цэлым ён паставіць пытанне аб умацаванні жывых сувязей совецкіх органаў з працоўнымі масамі і тым будзе дапамагаць ажыўленню ўсёй работы советаў.

Самы факт пераходу ад адкрытых к закрытым выбарам ярка падкрэслівае рост пролетарскага дэмакратызма ў Совецкім Саюзе і імкненне совецкай улады паставіць работу сваіх органаў пад узмоцнены кантроль рабочых і сялян. Калі ў кіруючых класах буржуазных краін цяпер шырока развіты зняважлівыя адносіны да выбарчай сістэмы і да праў шырокіх мас выбаршчыкаў, воля якіх падмяняецца бязмежнай уладай жменькі магнатаў капітала, то пераход да закрытых выбараў у Совецкім Саюзе свед-

...прыватнай гаспадаркі.

Перажыткі капіталізма моцны і ў свядомасці людзей, нават у свя-

У гэтым наша першая задача пры ўнясенні змен у совецкую канстытуцыю.

II. ЗАДАЧЫ ДАЛЕЙШАЙ ДЭМАКРАТЫЗАЦЫІ СОВЕЦКАЙ ВЫБАРЧАЙ СІСТЭМЫ

Перамога соцыялізма ў нашай краіне стала магчымай дзякуючы таму, што не толькі рабочы клас, але і асноўная маса сялянства стала на бок грамадскай (соцыялістычнай) уласнасці.

Вядома, увесь совецкі лад дапамог сялянам у выбары новага шляху, і советы знізу да верху актыўна дапамагалі ім ва ўсім калгасным будаўніцтве. Але патрэбна было ўсё-ж 12 год совецкай улады, каб сялянскія масы пераканаліся ў неабходнасці соцыялістычнай перабудовы сваёй гаспадаркі і самі канчаткова выбралі калгасны шлях развіцця вёскі.

Совецкі дэмакратызм забяспечыў удзел сялян пад кіраўніцтвам рабочага класа ва ўсёй справе кіравання новаю дзяржаваю, у тым ліку ўдзел у кіраванні нацыяналізаванай буйнай прамысловасцю, паказаўшы шырокім масам вёскі велізарныя перавагі соцыялістычнай гаспадаркі. Пролетарская дыктатура спрыяла таксама шырокаму ўцягненню сялян у кааперацыйнае будаўніцтва і разам з тым ва многім паскорыла рост палітычнай свядомасці і культурнасці сялянскіх мас. Усё гэта разам узятае падрыхтавала перамогу калгаснага ладу ў вёсцы і цяпер дае магчымасць паставіць пытанне аб далейшым развіцці совецкага дэмакратызма ў нашай краіне.

У совецкай уладзе — гаворыць праграма нашай партыі — знайшоў сваё выражэнне вышэйшы тып дэмакратызма, дэмакратызма пролетарскага, дэмакратызма для працоўных. Гэты дэмакратызм карэнным чынам адрозніваецца ад буржуазнага дэмакратызма, які з'яўляецца ва ўсіх яго рознавіднасцях усяго толькі прыкрыццём дыктатуры буржуазіі, дыктатуры жменькі капіталістаў над велізарнай большасцю, над працоўнымі масамі.

Ленін так гаварыў аб розніцы паміж буржуазнай дэмакратыяй і совецкай уладай:

«Старая, г. зн. буржуазная дэмакратыя і парламентарызм былі арганізаваны так, што іменна масы працоўных больш за ўсё былі адчужаны ад апарата кіравання. Совецкая ўлада, г. зн. дыктатура пролетарыята, наадварот, пабудавана так, каб зблізіць масы працоўных з апаратам кіравання». (Ленін, т. XXIV, стар. 14).

У «Асновах ленінізма» таварыш Сталін даў наступнае азначэнне розніцы паміж буржуазнай і пролетарскай дэмакратыяй:

«Дэмакратыя пры капіталізме ёсць дэмакратыя капіталістычная, дэмакратыя эксплаататарскай меншасці, якая грунтуецца на абмежаванні праў эксплаатуемай большасці і накіравана супроць гэтай большасці. Толькі пры пролетарскай дыктатуры магчымы сапраўдныя «свабоды» для эксплаатуемых і сапраўдны ўдзел пролетарыяў і сялян у кіраванні краінай. Дэмакратыя пры дыктатуры пролетарыята ёсць дэмакратыя пролетарская, дэмакратыя эксплаатуемай большасці, якая грунтуецца на абмежаванні праў эксплаататарскай меншасці і накіравана супроць гэтай меншасці».

Характарызуючы дэмакратызм нашай совецкай сістэмы, Ленін указваў на наступныя асноўныя яго рысы:

«Соцыялістычны характар дэмакратызма совецкага, г. зн. пролетарскага, у яго канкрэтным, даным, прымяненні,—заключаецца, па-першае, у тым, што выбаршчыкамі з'яўляюцца працоўныя і эксплаатуемыя масы, буржуазія выключаецца; па-другое, у тым, што ўсякія бюракратычныя фармальнасці і абмежаванні выбараў адпадаюць, масы самі акрэсліваюць парадак і тэрміны выбараў, пры поўнай свабодзе адазвання выбраных; па-трэцяе, што ствараецца найлепшая масавая арганізацыя авангарда працоўных, буйна-прамысловага пролетарыята, якая дазваляе яму кіраваць найбольш шырокімі масамі эксплаатуемых, уцягваць іх у самастойнае палітычнае жыццё, выхоўваць іх палітычна на іх уласным вопыце, што такім чынам упершыню робіцца прыступ к таму, каб сапраўды пагалоўна насельніцтва вучылася кіраваць і пачынала кіраваць». (Ленін, т. XXII, стар. 465).

У вядомай брашуры «Пролетарская рэволюцыя і рэнегат Каўцкі» Ленін рэзка падкрэсліў тое, ва што ён указваў так многа раз:

«Пролетарская дэмакратыя ў мільён раз дэмакратычней усякай буржуазнай дэмакратыі. Совецкая ўлада ў мільён раз дэмакратычней самай дэмакратычнай буржуазнай рэспублікі»...

...аз'я стала выганяць астаткі буржуазнай дэмакратыі і парламентарызма са сваёй сістэмай кіравання. Не толькі кампартыі, але і партыі соцыял-дэмакратыі, правадыры якой заўсёды праяўлялі гатоўнасць прыстасавацца да буржуазнага ладу, пазбаўляюцца легальнасці існавання. Пазбаўляюцца легальнасці і ўсе іншыя рабочыя арганізацыі. Фашысцкая перабудова дзяржавы разгортваецца цяпер поўным ходам у радзе краін. Праўда, парламенты яшчэ існуюць, прынамсі, у спісе дзяржаўных устаноў, і ў Італіі, і ў Германіі, але на справе іх ужо не прымаюць усур'ёз. Справа з прадстаўніцтвам у парламент настолькі спрасцілася, што пасля падзей 30 чэрвеня 1934 года ў Германіі на месца забітых дэпутатаў рэйхстага паследавала назначэнне новых дэпутатаў па проста́му ўказанню старшыні нацыянал-соцыялісцкай фракцыі ў рэйхстагу. Цяпер ужо не рэдкасць, што ўраду прадастаўляецца права выдання законаў як у парадку канстытуцыі, так і «у непрадбачанай у імперскай канстытуцыі працэдуры» (Германія закон 1933 г.). Прынцып адказнасці перад народам замяняецца больш падыходзячым для буржуазіі прынцыпам адказнасці толькі... «перад богам і гісторыяй» (§ 2 польскай канстытуцыі 1934 года).

Ва ўсіх краінах капіталізма ідзе развіццё — ад нікчэмнай буржуазнай дэмакратыі да адкрытага і неабмежаванага насільніцтва з боку верхавінкі капіталістаў. Дзяржаўны апарат зрастаецца з палітычнымі арганізацыямі паноў капіталістаў, і фігавыя лісточкі дэмакратыі адкідаюцца ў бок. Гэта адбываецца ў рэзультаце абвастрэння ўнутранога палітычнага становішча ў краінах капіталізма і сведчыць ні ў якім разе не аб моцы буржуазнага ладу. Яшчэ ні адна краіна не даказала, што пераход да фашысцкай сістэмы кіравання шляхам прамога насілля над масамі сведчыць аб умацаванні буржуазнай дзяржавы і аб магчымасці забеспячэння для яе лепшых перспектыў на будучае. Не, гэтага нельга даказаць, бо тэрарыстычныя метады кіравання сведчаць толькі аб канчатковым разрыве дзяржаўнага апарата з працоўнымі масамі, толькі аб асуджанасці буржуазнай дзяржавы.

Па другой, прама процілеглай лініі ідзе развіццё ў совецкай дзяржаве — не к звужэнню дэмакратыі, а к максімальнаму і ўсебаковаму развіццю пролетарскай дэмакратыі. Совецкая ўлада і наша партыя ставілі і ставяць сваёй задачай разгортванне совец-

...нікам уключэння новых шматмільённых сіл ва ўсё совецкае соцыялістычнае будаўніцтва.

У параўнанні з 1926 годам, калі ў гарадах яўка жанчын на выбары складала ўсяго 43 проц., а ў сельскіх мясцовасцях 28 проц., мы маем у апошнія выбары павышэнне яўкі жанчын на выбары ў гарадах — да 90 проц., а ў сельскіх мясцовасцях — да 80 проц. Трэба яшчэ сказаць, што ў гарадах яўка на выбары жанчын — членаў профсаюзаў стаіць на тым-жа ўзроўні (93 проц.), як і яўка мужчын — членаў профсаюзаў (93 проц.). Нарэшце, вельмі паказальны лічбы росту ўдзелу жанчын у выбарах па сельскіх мясцовасцях у рэспубліках Сярэдняй Азіі: ва Узбекскай рэспубліцы з 7,8 проц. у 1926 г. гэта яўка паднялася да 72 проц. у мінулым годзе; у Туркменскай рэспубліцы з 2,5 проц. у 1927 годзе гэта яўка паднялася да 73 проц. у мінулым годзе; у Таджыкскай рэспубліцы гэта яўка з 22 проц. у 1929 г. паднялася да 67 проц. у 1934 годзе. З гэтым не шкодзіць супаставіць такі факт, што яшчэ да гэтага часу жанчыны зусім пазбаўлены выбарчых праў у такіх краінах, як Італія, Францыя, Японія, Партугалія, Бельгія, Галандыя, Югаславія, Грэцыя, Бразілія і Аргентына.

Совецкай канстытуцыяй забяспечваецца ўдзел у выбарах і права быць выбраным у советы ўсім працоўным ва ўзросце ад 18 год і вышэй. Ніякіх абмежаванняў па нацыянальнай прыналежнасці або па полу ў нас не існуе. Адзінае абмежаванне совецкая канстытуцыя ўстанаўляе для эксплаататарскіх элементаў і для найбольш варожых працоўным прыслужнікаў старога ладу (былыя паліцэйскія, жандары, папы і т. п.).

Наколькі, аднак, нязначны процант лішэнцаў, паказваюць хоць-бы апошнія выбары ў советы. У 1934 годзе пазбаўленых выбарчых праў з усяго дарослага насельніцтва краіны было 2,5 проц., што складае крыху больш 2-х мільёнаў чалавек. Супастаўце гэту лічбу з агульным лікам выбаршчыкаў у советы, складаўшым у мінулым годзе 91 млн. чалавек!

З гэтага відаць, што ў выбарах у советы цяпер прымае ўдзел не толькі ўся маса працоўных, але і некаторая частка грамадзян, раней не меўшых выбарчых праў. Рашэннем Цэнтральнага Выканаўчага Камітэта СССР ужо ў 1931 г. устаноўлен парадак аднаўлення ў грамадзянскіх правах тых выселеных кулакоў, якія даказалі на справе, што спынілі барацьбу супроць калгасаў і совецкай улады. Да апошняга часу Цэнтральны Выканаўчы Камітэт Саюза ССР — па чатырохступеннай сістэме выбараў.

У свой час гэта сістэма выбараў сябе апраўдала і, не гледзячы на свае недахопы, забяспечвала неабходную жывую сувязь з масамі кіруючых органаў совецкай улады.

Але цяпер, пасля дасягнення агромаднага гаспадарчага ўздыму, значнага ўмацавання сувязі горада з вёскай і павышэння культурнасці і палітычнай актыўнасці мас, мы і павінны зрабіць значны крок уперад у справе дэмакратызацыі нашай выбарчай сістэмы. Цэнтральны Камітэт партыі ставіць перад гэтым з'ездам пытанне аб замене шматступеннай сістэмы выбараў прамымі выбарамі ўсіх совецкіх органаў ад гарадскога і сельскага советаў да Цэнтральнага Выканаўчага Камітэта Саюза Совецкіх Соцыялістычных Рэспублік уключна. (Апладысменты).

Ніякіх непераможных перашкод для правядзення гэтай сістэмы выбараў у адносінах райвыканкомаў, край і аблвыканкомаў, ЦВК саюзных рэспублік і ЦВК Саюза ССР цяпер не існуе. З другога боку, прамыя выбары падымуць яшчэ вышэй аўтарытэт органаў совецкай улады і яшчэ больш узмоцняць сувязь гэтых органаў з шырокімі масамі працоўных. Рабочыя і сяляне будуць лепш ведаць сваіх прадстаўнікоў не толькі ў раёне і вобласці, але і цэнтральных органах совецкай дзяржавы, будуць з імі яшчэ непасрэдней звязаны і тым самым уся работа кіруючых органаў совецкай улады павінна падняцца на больш высокую ступень.

У той час, як усё новыя і новыя краіны капіталізма адходзяць ад сістэмы прамых выбараў і часцей за ўсё замяняюць выбары простым назначэнствам чыноўнікаў зверху і да самага нізу, у Совецкім Саюзе сістэма многаступенных выбараў замяняецца сістэмай прамых выбараў не толькі нізавых, але і самых вышэйшых органаў совецкай улады. Захоўваючы за выбаршчыкамі права адклікання свайго дэпутата з любога органа і забяспечваючы пры вылучэнні кандыдатаў удзел беспартыйных арганізацый і груп працоўных, совецкая сістэма з увядзеннем прамых выбараў зробіць гіганцкі крок наперад у справе развіцця дэмакратызма працоўных у нашай краіне. (Апладысменты).

Па-другое, аб замене не зусім роўных выбараў роўнымі.

Совецкай канстытуцыяй устаноўлены пэўныя перавагі за ра-

...люцыйная загартаванасць рабочых, якім за ўсе гады рэволюцыі прыходзілася стаяць на перадавых пазіцыях барацьбы з капіталізмам і яго перажыткамі, не можа не прадстаўляць пераваг параўнальна з астатняй масай працоўных у справе барацьбы за канчатковую перамогу соцыялізма. З прычыны гэтага за рабочым класам і цяпер павінна захавацца кіруючая роля ў будаўніцтве соцыялізма.

Але пасля таго, як следам за рабочымі і сяляне ўсталі ў рады непасрэдных будаўнікоў соцыялізма, расчысціўся шлях да ліквідацыі ўсякай розніцы паміж рабочымі і сялянамі і перш за ўсё да знішчэння розніцы ў выбарчых правах (апладысменты). Цяпер рабочыя і сяляне заняты адной агульнай справай — яны заняты соцыялістычным будаўніцтвам на аснове совецкага ладу, а совецкая ўлада небывала ўмацавалася — і таму ранейшыя матывы да існавання розніцы ў выбарчых правах паміж рабочымі і сялянамі павінны адпасці. Правядзенне замены не зусім роўных — роўнымі выбарамі для ўсёй масы працоўных павінна яшчэ больш зблізіць рабочых і сялян, павінна яшчэ больш умацаваць іх саюз, а значыць і магутнасць совецкай улады. (Апладысменты).

Мы ідзём па шляху пабудовы бяскласавага соцыялістычнага грамадства. Капіталістычныя элементы ў нашай краіне ўжо ліквідаваны. Адна з самых галоўных задач совецкай улады цяпер заключаецца ў ліквідацыі розніцы паміж рабочым класам і сялянствам на аснове забеспячэння поўнага таржаства соцыялізма ў нашай краіне. Ажыццявіць гэту задачу пролетарская дыктатура можа толькі на працягу цэлага раду гадоў. Але мы павінны няўхільна, аднак, імкнуцца к таму, каб аблягчыць вырашэнне гэтай задачы і скарыстаць усе сродкі, здольныя наблізіць яе вырашэнне.

Замена не зусім роўных — роўнымі выбарамі для ўсіх працоўных будзе ва многім дапамагаць далейшым поспехам прасоўвання нашай краіны па шляху стварэння бяскласавага соцыялістычнага грамадства. (Апладысменты).

Збліжаючы рабочых і сялян, яшчэ больш умацоўваючы іх узаемадзеянне ў падымаючы тым самым аўтарытэт рабочага класа і камуністычнай партыі, як кіруючай сілы ўсяго нашага будаўніцтва, — замена няроўных выбараў роўнымі гіганцкі рушыць наперад усю справу будаўніцтва со-

...чыць аб тым, што совецкая ўлада чэрпае свае сілы ў росце актыўнага ўдзелу мас ва ўсім дзяржаўным кіраванні, ва ўзмацненні масавага кантролю за работай усяго дзяржаўнага апарата знізу да верху. (Апладысменты).

Параўнаем шляхі развіцця буржуазных краін і Совецкага Саюза. Параўнанне развіцця выбарчай сістэмы ў краінах капіталізма з развіццём выбарчай сістэмы ў СССР гаворыць у гэтых адносінах аб многім.

Дзевятнаццаты век і пачатак дваццатага века прайшлі пад знакам развіцця буржуазнай дэмакратыі і парламентарызма. Усеагульнае, прамое, роўнае і тайнае выбарчае права было галоўным палітычным лозунгам буржуазных партый у лепшыя гады іх развіцця. У дэмакратызацыі выбарчай сістэмы знаходзіла сваё выражэнне ўпэўненасць буржуазіі ў росце сваіх сіл, яе ўпэўненасць у здольнасці буржуазнай улады падпарадкаваць сабе масы, як-бы ў адпаведнасці з іх уласнай воляй, з воляй выбаршчыкаў.

За апошнія два дзесяткі гадоў становішча ў корані змянілася. Ранейшай упэўненасці ў сіле капіталістычнага ладу ўжо ў многіх няма. Трывога за заўтрашні дзень расце ў буржуазных класаў. Ніхто ўжо не думае не толькі аб пашырэнні, але і аб захаванні буржуазна-дэмакратычных праў і свабод. Сыплюцца на кожным кроку насмешкі над «чатырохвосткай». Фашызм, непрымірыма варожы нават буржуазнай дэмакратыі і буржуазнаму парламентарызму, шырока ўваходзіць у моду і ў палітыцы буржуазнага кіравання і ў тэорыі дзяржавы. Ніякага даверʼя народным масам — такі лозунг кіруючых клік буржуазіі і іх фашысцкай агентуры. Ад буржуазнай дэмакратыі і парламентарызма — да непрыкрытай тэрарыстычнай улады капітала над працоўнымі пад фашысцкім сцягам — такі шлях развіцця буржуазных краін за апошні перыяд.

Совецкі Саюз ідзе зусім па іншаму шляху развіцця.

Нават у першы перыяд, калі сілы рабочага класа яшчэ былі малы і пэўныя абмежаванні ў выбарчай сістэме былі неміну́чы, совецкі лад быў увасабленнем вышэйшага тыпу дэмакратызма, які азначае прыцягненне да дзяржаўнага кіравання шырокіх мас працоўных у небывалых нідзе размерах. Паслядоўна праводзячы свой

ПРАЦЯГ НА 3 СТАР.

Працяг даклада тав. В. М. МОЛАТАВА

тус, агалошаны праграмай нашай партыі і совецкай канстытуцыяй, мы прышлі да адмены паасобных абмежаванняў у выбарчай сістэме, часовы характар якіх Ленін нязменна падкрэсліваў.

Прышоў час, калі краіна Советаў у мэтах далейшага ўмацавання совецкай сістэмы можа перайсці да поўнага ператварэння ў жыццё ўсяго, што ёсць лепшага ва ўсеагульным, прамым, роўным і тайным выбарчым праве — на аснове совецкага ладу **(Апладысменты).**

Калі буржуазіі ў краінах капітала прыходзіцца цяпер аплёўваць тое, што запісана ў якасці вышэйшых дасягненняў буржуазнай дзяржавы ў яе-ж падручніках, у яе-ж літаратуры і грамадскай навуцы, то совецкая ўлада бярэ ўсё лепшае ў развіцці сучасных дзяржаў і смела ажыццяўляе ў інтарэсах працоўных і супроць эксплаататараў, у інтарэсах будаўніцтва соцыялізма **(Апладысменты).** Советы былі і астануцца асноваю нашага ладу. Але тое, што было лепшага ў парламентарызме, а іменна: прамыя, роўныя і закрытыя выбары прадстаўнікоў у органы дзяржаўнага кіравання пры ўсеагульным удзеле ў гэтым усіх працоўных, як гэтага патрабуе совецкая канстытуцыя, павінна быць цяпер поўнасцю праведзена ў Совецкім Саюзе.

Мы атрымліваем такім чынам, далейшае развіццё совецкай сістэмы ў выглядзе злучэння непасрэдна выбраных мясцовых советаў з непасрэдным-ж выбарамі свайго роду совецкіх парламентаў у рэспубліках і агульнасаюзнага совецкага парламента **(Доўгія апладысменты).**

Калі ў лагеры буржуазіі няма больш веры нават у сваю дэмакратыю і ў свой парламентарызм, то гэта нам зразумела. Буржуазны дзяд глядзіць ужо ў сваю магілу. З другога боку, мы ўпэўнены, што не толькі працоўныя нашай краіны, але і далёка за межамі Совецкага Саюза будзе правільна зразумета значэнне далейшай дэмакратызацыі нашай выбарчай сістэмы, значэнне ажыц- тычным ладзе абвастраюцца, а рэволюцыйны выхад Расіі з сістэмы капіталізма ў Октябрскія дні 1917 года ўжо тады паказаў, што гэта сістэма трэснула і ідзе да свайго крушэння.

Усведамленне гістарычнай безнадзейнасці становішча сучаснага капіталізма не з'яўляецца чужым ужо нават прызнаным правадырам капіталістычных дзяржаў. У розных словах, але ўсё больш адкрыта гэтыя правадыры гавораць аб адным і тым-жа: «Спосаб капіталістычнай вытворчасці зжыў сябе» —гаворыць адзін. «Тое што называецца крахам 1929 г. (пачатак сусветнага эканамічнага крызіса. В. М.), з'яўляецца крахам усёй сістэмы»—гаворыць другі. І многае іншае ў тым-жа духу.

Лёгка, аднак, здагадацца, што правадыры буржуазнага грамадства нядольны зрабіць з гэтых сваіх заяў колькі-небудзь паслядоўных вывадаў, паколькі для ўсяго буржуазнага лагера прыватная ўласнасць на сродкі вытворчасці — заўсёды «свяшчэнна і недатыкальна».

Усе намаганні буржуазных урадаў накіраваны на тое, каб скарыстаць апарат дзяржавы для абароны гэтай уласнасці, г. зн. для абароны багаццяў і прыбыткаў буржуазіі ад усіх і ўсякіх «замахаў» з боку працоўных, а між тым з захаваннем прыватнай уласнасці непарыўна звязаны эканамічныя крызісы, бядоты беспрацоўя, галеча вёскі і ўсё большае абвастрэнне грамадскіх супярэчнасцей.

Усе «рэформы» буржуазнай дзяржавы, якімі так багат апошні перыяд, зводзяцца, урэшце, да аднаго: да канчатковага адхілення насельніцтва ад уплыву на дзяржаўны апарат і да поўнага зрошчвання дзяржавы з магутнымі арганізацыямі манапалістычнага капітала. Тым самым агаляецца сутнасць улады, як буржуазнай дыктатуры, і яна траціць усякія астаткі вядзімасці прадстаўніцтва інтарэсаў мас. Дзяржава ўсё больш скарыстоўваецца, можна сказаць, скарыстоўваецца да адказу, як машына для падаўлення ўсякага пратэсту ў асяроддзі насельніцтва.

га вякоў таму назад, але толькі рабоча-сялянская ўлада ператварыла яе са зброі панавання меншасці над большасцю ў апарат улады большасці над эксплаататарскай меншасцю. Маючы ў сваіх руках такі апарат, як совецкая дзяржава, і праяўляючы сапраўдную рэволюцыйную пільнасць у адносінах класавага ворага, нянавісць якога, з прычыны нашых поспехаў, не ведае ніякіх межаў, рабочы клас СССР разам з калгасным сялянствам дабецца поўнай перамогі сваёй справы.

Па якому шляху ідзе развіццё совецкай дзяржавы, відаць лепш за ўсё цяпер, калі нашай партыяй пастаўлена пытанне аб некаторых зменах у совецкай канстытуцыі. Гэты шлях — у развіцці пролетарскага, совецкага дэмакратызма да канца.

Совецкая дзяржава ва многім ужо паслужыла народам СССР да іх вызвалення ад улады капіталістаў, памешчыкаў і кулакоў і ў справе ўздыму матэрыяльнага добрабыту і культуры працоўных. Але совецкая дзяржава яшчэ не да канца выканала сваю задачу. Яна яшчэ павінна ва многім дапамагчы ўмацаванню соцыялістычнай уласнасці і паляпшэнню жыцця рабочых і сялян, а ў патрэбны момант—усёй сваёй сілай абараніць граніцы Саюза, ад знешняга ворага **(Бурныя апладысменты).**

У совецкай дзяржаве рабочыя горада і працоўныя вёскі ўпершыню ў гісторыі зліліся ў адну сям'ю —у сям'ю будаўнікоў соцыялізма. У гэтым сіла совецкага ладу, якая грунтуецца на развіцці пролетарскай дэмакратыі. І гэты саюз рабочых і сялян пад кіраўніцтвам нашай партыі стаў ва ўсіх на вачах тварыць цуды.

Калі-б рабочы клас нашай краіны не атрымаў у асобе рэволюцыйнага сялянства магутнага падтрымання пролетарскай рэволюцыі, не існавала-б цяпер Совецкага Саюза. Толькі гэта падтрыманне забяспечыла паўстаўшаму пролетарыяту перамогу ў Октябрскай рэволюцыі і ператварэнне нашага Саюза ў краіну соцыялізма. Нельга забываць і аб урокаx сялянскіх паў-

У Соўнаркоме Саюза ССР і ЦК ВКП(б)

I. АБ ЗАВОЗЕ НАСЕННЯ Ў СОЎГАСЫ І КАЛГАСЫ І ПРАВЕРЦЫ ЯГО

Совет Народных Камісараў Саюза ССР і Цэнтральны Камітэт ВКП(б) устанавілі, што вываз у калгасы і соўгасы насеннай пазыкі і зярна для абмену з пунктаў Загатзярна і Дзяржсортфонда, а таксама праверка ў калгасах і соўгасах насення на ўсхожасць, чыстату, вільготнасць і заражанасць шкоднікамі, праходзяць зусім нездавальняюча.

Асабліва нездавальняюча ідзе вываз насеннай пазыкі ў Чэрнігаўскай, Харкаўскай, Варонежскай абласцях, у Сталінградскім, Саратаўскім, Азова-Чорнаморскім краях і Крымскай рэспубліцы.

Рад краёў і абласцей (асабліва Свердлоўская, Чэлябінская, Варонежская, Курская вобласці, Заходне-Сібірскі і Сталінградскі краі) фактычна яшчэ не пачыналі абмену некандыцыйнага зярна калгасаў на годнае для пасеву зярно са складаў Загатзярна і Дзяржсортфонда.

Наркамзем Саюза і яго мясцовыя органы не забяспечылі своечасовага выканання такіх прасцейшых мерапрыемстваў па падрыхтоўцы да сяўбы, як праверка насення на ўсхожасць, чыстату, вільготнасць і заражанасць шкоднікамі.

СНК і ЦК абавязалі абкомы, крайкомы і ЦК нацкомпартый, абласныя, краявыя выканкомы і соўнаркомы рэспублік закончыць выдачу насеннай пазыкі калгасам і соўгасам па Паўночна-Каўказскім, Азова-Чорнаморскім, Сталінградскім, Саратаўскім краях, Крымскай АССР, Украіне, Варонежскай, Курскай абласцях не пазней 10 і 15 лютага; па Заходне-Сібірскаму, Краснаярскаму, Усходне-Сібірскаму, Далёка-Ўсходняму краях і Омскай вобласці — да 10 сакавіка; па ўсіх астатніх абласцях, краях і рэспубліках — да 1 сакавіка.

Абмен насення са складаў Загатзярна і Дзяржсортфонда і па міжкалгаснаму абмену павінен быць закончан па Паўночна-Каўказскаму, Азова-Чорнаморскаму, Сталінградскаму краях, Крымскай АССР, Украіне, Варонежскай і Курскай абласцях—да 15 лютага; па ўсіх астатніх абласцях, краях і Далёка-Ўсходняга краёў і Омскай вобласці — не пазней 1-га сакавіка; для ўсіх астатніх абласцей, краёў і рэспублік—не пазней 15 лютага.

Акрамя таго, НКШЗ прадастаўлена права сумесна з Камітэтам загатовак пры Соўнаркоме Саюза, у выпадку патрэбы, павялічыць план пагрузкі насеннага зярна на працягу лютага ў межах 3.000 вагонаў за кошт грузаў другой катэгорыі.

СНК і ЦК абавязалі Наркамзем Саюза і яго мясцовыя органы, Наркомсоўгасаў і дырэктароў соўгасаў, а таксама абласныя, краявыя і рэспубліканскія совецкія і партыйныя органы закончыць суцэльную праверку насення на ўсхожасць, чыстату, вільготнасць і заражанасць шкоднікамі па Паўночна-Каўказскаму, Азова-Чорнаморскаму краях, Украінскай, Крымскай, Узбекскай, Туркменскай, Таджыкскай, Кіргізскай, Кара-Калпакскай, Грузінскай, Армянскай, Азербайджанскай рэспубліках, Паўднёва-Казакстанскай і Алма-Ацінскай абласцях Казакскай рэспублікі—к 15 лютага; па Варонежскай, Курскай, Орэнбургскай абласцях, Сталінградскаму, Саратаўскаму, Куйбышэўскаму краях— к 25 лютага; па ўсіх астатніх абласцях і рэспубліках—к 5 сакавіка.

Пры выяўленні ў соўгасах і калгасах насенных фондаў зярна з усхожасцю ніжэй 90 проц. павінна быць арганізавана ачыстка зярна праз трыеры. У выпадку-ж немагчымасці давядзення ўсхожасці зярна шляхам трыероўкі да ўстаноўленай нормы, павінен быць праведзен абмен гэтага зярна на зярно з усхожасцю не ніжэй 90 проц. за кошт абменных фондаў, выдзеленых урадам, са складаў Загатзярна і Дзяржсортфонда, а таксама шляхам міжкалгаснага абмену.

Уся работа па замене зярна з ніжэй усхожасцю павінна быць закончана па Паўночна-Каўказскаму, Азова-Чорнаморскаму краях, Украінскай, Крымскай, Узбекскай, Туркменскай, Таджыкскай, Кіргізскай, Кара-Калпакскай, Гру-

II. АБ НАЛІВЕ І ВЫБАРЦЫ ГАРУЧАГА К ВЕСНАВОЙ СЯЎБЕ

Совет Народных Камісараў Саюза ССР і Цэнтральны Камітэт ВКП(б) зацвердзілі план наліву і выбаркі гаручага для сельскай гаспадаркі: **на люты** — выбарка карасіна 120 тыс. тон, ліграіна — 19 тыс. тон, бензіна — 14 тыс. тон;

наліў карасіна — 11.793 цыстэрны, ліграіна — 1.893 цыстэрны, бензіна — 1.400 цыстэрн.

На сакавік — выбарка карасіна — 235 тыс. тон, ліграіна — 38,8 тыс. тон, бензіна — 24 тыс. тон;

наліў карасіна — 20.941 цыстэрна, ліграіна — 3.962 цыстэрны, бензіна — 3.193 цыстэрны.

Праведзена наступная разбіўка выбаркі карасіна па абласцях, краях і рэспубліках:

	Люты	Сакавік
	(у тонах)	
Сталінградскі край	3.900	6.200
Саратаўскі край	5.200	9.800
Куйбышэўскі край	5.000	8.300
Орэнбургская вобласць	3.000	5.100
Башкірыя	1.000	2.100
Татарыя	600	1.300
Горкаўскі край	700	1.400
Кіраўскі край	50	1.100
Паўночны край	300	700
Іванаўская вобласць	600	1.400
Чэлябінская вобласць	3.900	6.000
Свердлоўская вобласць	900	1.700
Омская вобласць	1.400	6.300
Зах. Сібірскі край	6.300	8.800
Краснаярскі край	1.000	3.900
Усходняя Сібір	2.400	3.600
ДУК	3.700	3.100
Варонежская вобласць	5.700	8.800
Курская вобласць	3.400	4.900
Маскоўская вобласць	2.630	5.650
Ленінградская вобласць	1.210	2.350
Заходняя вобласць	900	1.400
Беларусь	1.200	2.100
Украіна	26.500	55.000
Крым	2.000	4.100
Азова-Чорнаморскі край	9.600	20.000
Паўночна-Каўказскі край	5.000	13.000
Узбекістан	6.000	17.000
Туркменістан	1.100	2.200
Таджыкістан	1.300	6.000
Кара-Калпакія	300	300
Кіргізія	1.300	2.600
Казакстан	6.910	15.000
Закаўказье	4.900	3.800

Таксама праведзена разбіўка па абласцях, краях і рэспубліках выбаркі ліграіна і бензіна.

СНК і ЦК абавязалі НКШЗ забяспечыць перавозку нафтапра-

СНК і ЦК прапанавалі Дзяржбанку СССР прадаставіць МТС і соўгасам дадатковы крэдыт на недастаючую частку кошту пяцідзённага запасу гаручага ў разме-

макратызма. Што-б ні гаварылі пра Савецкі Саюз яго класавыя ворагі, — і ў малым і ў вялікім, і ў асобных дзяржаўных рэформах і ў прапануемым зараз змяненні выбарчай сістэмы віднён рост сіл пралетарскай дзяржавы і яе ўпэўненасць у перамозе **(Апладысменты).**

З гэтага супастаўлення шляхоў развіцця буржуазных краін і Савецкага Саюза будуць зроблены свае вывады як нашымі ворагамі, так і нашымі прыяцелямі. Мы зразумеем, калі ў стане буржуазіі раздадуцца не толькі злобныя прароцтвы, але і галасы здзіўлення перад смеласцю нашай партыі, разгортваючай сцяг пралетарскага дэмакратызма да канца. Мы зразумеем таксама, калі ў лагеры нашых прыяцеляў мы ўбачым прыліў новай энергіі і веры ў справу комунізма **(Бурныя апладысменты).**

Гэтым будзе поўнасцю апраўдана прапанова нашай партыі аб некаторых зменах у савецкай канстытуцыі. **(Апладысменты).**

***

Марксізм нас вучыць таму, што дзяржава ўзнікла з падзелам грамадства на класы. Таму гісторыя ведае: дзяржава рабаўласніцкая — з панаваннем рабаўласнікаў над паднявольнымі людзьмі—рабамі; дзяржава прыгонніцкая—з панаваннем памешчыкаў над прыгоннымі сялянамі; дзяржава буржуазная — з панаваннем капіталістаў над наёмнымі рабочымі.

У наш час ужо не існуюць рабаўласніцкія дзяржавы, але і цяпер ёсць буржуазныя дзяржавы, якія не пагарджаюць гандлем рабамі. Адышлі ў далёкае мінулае такія прыгонніцкія дзяржавы, якой была стагоддзе таму назад прыгонніцкая Расія на чале са сваім «першым» (старшым) памешчыкам — царом. Але астаткі прыгонніцтва жывучы не толькі ў адсталых калоніях, але і ў дзяржавах сучаснага капіталізма.

Пры ўсёй рознасці асобных дзяржаў паміж сабой, фундамент гэтых дзяржаў — адзіны. Буржуазная прыватная ўласнасць, забяспечваючая панаванне капіталістаў над масамі рабочых і сялян, — аснова гэтых дзяржаў. Ходам капіталістычнага развіцця гэта ўласнасць згуртоўваецца ў руках усё меншай колькасці людзей, у руках асобных капіталістычных манапалістаў. І ўсё большая маса насельніцтва аказваецца на становішча наёмных рабоў і поўжабракоў, асабліва ў вёсцы. Супярэчнасці ў капіталістычных ... трапяшчы ў сувязі з гэтым апошні аўтарытэт ва ўсіх слаях працоўных.

Гэта асноўная лінія развіцця сучаснай буржуазнай дзяржавы, якімі-б надбудовамі фашысцкага тыпу ні прыкрывалася бязмежная ўлада капіталістаў, з'яўляецца асноўнай рысай цяперашняга перыяда. Буржуазія ідзе на ўсё, каб зрабіць апарат дзяржавы зброяй захавання капіталізма з яго асновай — прыватнай уласнасцю. Яна ўжо бачыць, што старыя метады буржуазнай дэмакратыі і парламентарызма цяпер непрыгодны. Таму яна па ўсяму фронту пераходзіць да тэрарыстычных метадаў кіравання. Але, як указаў тав. Сталін на XVII з'ездзе партыі, у гэтым сказваецца не толькі слабасць цяперашняй арганізацыі рабочага класа, але і слабасць самой буржуазіі, якая звярачаецца ўсё часцей да самых ненавісных метадаў кіравання. Паколькі буржуазія перайшла да прымянення гэтых ненавісных для агромаднай большасці метадаў кіравання, пастолькі яна прыходзіць да вычарпання ўсіх сваіх сродкаў абароны буржуазнага ладу. Гэта азначае, што буржуазныя класы ўжо хапаюцца за апошні сродак, а гэтым доўга не пратрымаешся...

У другім свеце жывем мы—грамадзяне Савецкага Саюза. Па іншаму шляху ідзе развіццё нашай дзяржавы, прышоўшай на змену буржуазна-памешчыцкаму ладу. У руках рабочага класа апарат дзяржавы стаў зброяй вызвалення працоўных і вагаром вялікага будаўніцтва на аснове ўсебаковага развіцця пралетарскай савецкай дэмакратыі.

Пралетарская дыктатура, якая абапіраецца на саюз рабочых і сялян,—дзяржава новага тыпу. Гэта дзяржава ўзнікла ў рэзультаце перамогі рабочага класа над буржуазіяй, у мэтах поўнай ліквідацыі буржуазіі і класаў наогул. Калі буржуазія робіць цяпер адчайныя, але безнадзейныя спробы ўвекавечыць класы і панаванне меншасці над большасцю, праводзячы з гэтай мэтай свае антыдэмакратычныя перабудовы і рэформы ў дзяржаўным апараце, то савецкая ўлада нядухільна і паспяхова ідзе к пэўнай мэце: к ліквідацыі ўсіх класаў і перажыткаў капіталізма ў самой свядомасці людзей. У руках рабочага класа апарат дзяржавы пастаўлен на службу пабудовы бяскласавага соцыялістычнага грамадства і ўстранення ўсіх і ўсякіх перашкод на гэтым шляху. Дзяржава, як асобы апарат, створана многа стагоддзяў у мінулым. Успомніце, колькі сялянскіх паўстанняў было разбіта памешчыкамі і буржуазіяй і колькі сялян загінула ў рэволюцыйнай барацьбе за сваё вызваленне ад панскага ўціску.

Ніколі і нідзе сяляне не маглі выбіцца са свайго бяспраўнага становішча, пакуль, як здарылася ў нашай краіне, на чале ўсёй масы працоўных не стаў адзіна паслядоўны рэволюцыйны клас—пралетарыят **(Апладысменты).** Пралетарская рэволюцыя ў нашай краіне даказала, што толькі рабочы клас, абапіраючыся на падтрыманне сялян і на ўсю масу працоўных, можа з гонарам кіраваць паўстаннем супроць буржуазіі і будаўніцтвам новага соцыялістычнага грамадства.

Непераможная сіла прынцыпаў савецкай дзяржавы заключаецца ў тым, што яна развіваецца на аснове ўсё большага і ўсё больш усебаковага ўцягнення мас у савецкае, соцыялістычнае будаўніцтва. Прапанова нашай партыі аб далейшай дэмакратызацыі выбарчай савецкай сістэмы — яркае пацверджанне развіцця дэмакратызма ў нашай краіне. Сам факт пастаноўкі гэтага пытання перад гэтым з'ездам ярка сведчыць аб жывой і блізкай сувязі нашай партыі з масамі працоўных.

Пастаўленае зараз пытанне аб савецкай канстытуцыі адлюстроўвае аграмадны рост соцыялізма ў нашай краіне. Разам з тым, унясенне неабходных змен у канстытуцыю паслужыць далейшаму ўмацаванню савецкай дзяржавы, сіла якой у актыўнасці, свядомасці і арганізаванасці мас, будуючых новае грамадства.

Пасля гэтага зразумела, што ў шырокіх масах насельніцтва Савецкага Саюза расце гордасць за сваю краіну, за сваю радзіму. Мы павінны выхоўваць і ўмацоўваць гэта пачуццё адказнасці перад радзімай, непарыўна звязанае з ростам свядомых адносін да соцыялістычнай уласнасці, што так неабходна для зжывання ўсіх і ўсякіх дробнабуржуазных перажыткаў. Савецкі патрыятызм—зусім не прызнак нацыянальнай абмежаванасці. Сапраўдны савецкі патрыятызм расце ў масах, як усведамленне вялікай рэволюцыйнай сілы саюза рабочых і сялян усіх нацый СССР, аб'яднаных советамі, як усведамленне вялікага інтэрнацыянальнага значэння поспехаў будаўніцтва соцыялізма для працоўных усіх краін **(Апладысменты).**

Трэба, каб гэты з'езд сказаў сваё рашаючае слова па пытанню аб неабходных зменах савецкай канстытуцыі. І тады савецкая сістэма да канца раскрые ўсе свае магчымасці ў справе ўцягнення мас ва ўсё наша соцыялістычнае будаўніцтва **(Бурныя апладысменты, пераходзячыя ў авацыю. Уся зала ўстае).**

***

МОЛАТАЎ. Таварышы, ад імя Цэнтральнага Камітэта Ўсесаюзнай Комуністычнай партыі (большэвікоў) я ўношу наступную прапанову на зацвярджэнне з'езда:

«Заслухаўшы паведамленне тав. Молатава аб пастанове лютаўскага (1935 г.) пленума ЦК ВКП(б) аб неабходнасці ўнясення некаторых змен у канстытуцыю Саюза ССР,— 7 з'езд Советаў Саюза ССР, лічачы зусім правільнай і своечасовай прапанову ЦК ВКП(б), **пастанаўляе:**

1. Унесці ў канстытуцыю Саюза ССР змены ў напрамку:

а) далейшай дэмакратызацыі выбарчай сістэмы ў сэнсе замены не зусім роўных выбараў — роўнымі, многаступенных — прамымі, адкрытых — закрытымі;

б) удакладнення соцыяльна-эканамічнай асновы канстытуцыі ў сэнсе прывядзення канстытуцыі ў адпаведнасць з цяперашнімі суадносінамі класавых сіл у СССР (стварэнне новай соцыялістычнай індустрыі, разгром кулацтва, перамога калгаснага ладу, устанаўленне соцыялістычнай уласнасці, як асновы савецкага грамадства і т. п.).

2. Прапанаваць Цэнтральнаму Выканаўчаму Камітэту Саюза ССР выбраць канстытуцыйную камісію, якой даручыць выпрацаваць выпраўлены тэкст канстытуцыі на ўказаных у п. 1-м асновах і ўнесці яго на зацвярджэнне сэсіі ЦВК Саюза ССР.

3. Бліжэйшыя чарговыя выбары органаў савецкай улады ў Саюзе ССР правесці на падставе новай выбарчай сістэмы **(Бурныя, доўгія апладысменты).**

рэспубліках — да 15 сакавіка.

Абкомы, крайкомы і ЦК нацкомпартый, аблвыканкомы, крайвыканкомы і соўнаркомы рэспублік павінны камандзіраваць сваіх упаўнаважаных у найбольш адстаючыя па развозцы насення раёны.

Мясцовыя партыйныя і савецкія органы абавязаны прыцягнуць у першую чаргу цягла калгасаў, і соўгасаў, а таксама аўтамашыны МТС і соўгасаў для вывазкі насеннага зярна з пунктаў Заготзярна, Дзяржсортфонда і ў парадку міжкалгаснага абмену.

Дырэктарам соўгасаў дазволена скарыстаць вусенічныя трактары для пракладкі дарог у мясцах снежных заносаў, а таксама для непасрэднага вывазу насення ў мясцах нездавальняючага становішча дарог.

СНК і ЦК прапанавалі НКШЗ пагрузіць і перавезці 13.129 вагонаў насеннага зярна, забяспечыўшы сканчэнне пагрузкі для Украіны, Азова-Чорнаморскага і Паўночна-Каўказскага краёў, Крымскай АССР — к 10 лютага; для Варонежскай, Курскай абласцей, Сталінградскага і Саратаўскага краёў — не пазней 12 лютага; для Заходне-Сібірскага, Усходне-Сібірскага, Краснаярскага і ...зінскай, Армянскай, Азербайджанскай рэспубліках, Паўднёва-Казакстанскай і Алма-Атінскай абласцях Казакскай рэспублікі — да 20 лютага; па Варонежскай, Курскай, Орэнбургскай, абласцях, Сталінградскаму, Саратаўскаму, Куйбышэўскаму краях — не пазней 1 сакавіка: і па ўсіх астатніх абласцях, краях і рэспубліках — не пазней 10 сакавіка.

СНК і ЦК абавязалі Наркамзем Саюза накіраваць для дапамогі раёнам па праверцы насення аграномаў з абласных устаноў, а ў раёнах прымацаваць аграномаў і работнікаў па насенню да калгасаў з ускладаннем на іх асабістай адказнасці за праверку насенных фондаў у гэтых калгасах. Наркомсоўгасаў павінен накіраваць у дапамогу соўгасам работнікаў трэстаў. Да праверкі насення трэба прыцягнуць работнікаў міжраённых камісій па ўраджайнасці.

СНК і ЦК прапанавалі ўсім сакратарам абкомаў, крайкомаў і ЦК нацкомпартый, старшыням аблвыканкомаў, крайвыканкомаў і соўнаркомаў рэспублік узяць пад свой непасрэдны нагляд і кіраўніцтва справу падрыхтоўкі насення да веснавой сяўбы і забяспечыць сканчэнне суцэльнай праверкі насення ва ўстаноўленыя гэтай пастановай тэрміны.

...дуктаў у лютым ў колькасці 4.810 цыстэрн і ў сакавіку 4.940 цыстэрн у суткі.

Наркамцяжпром абавязан здаць НКШЗ, звыш здаваемых у студзені 400 цыстэрн, яшчэ 700 цыстэрн у лютым і 1.400 цыстэрн у сакавіку.

СНК і ЦК абавязалі Наркамфін Саюза выдаць у лютым Наркамзему Саюза 30 млн. руб. і Наркомсоўгасаў 11,4 млн. руб. у лік іх гадавых планаў фінансавання на пагашэнне астаўшайся запазычанасці МТС і соўгасаў за гаручае. Наркамзем Саюза абавязан выдзеліць на выкуп гаручага для стварэння пяцідзённага запасу ў МТС і соўгасах 70 млн. руб., а Наркомсоўгасаў — 12 млн. руб. з адпушчаных ім сродкаў на студзень і люты.

...дзённага запасу гаручага ў размеры 40 млн. руб. па Наркамзему Саюза і 12 млн. руб. на Наркомсоўгасаў, пакрыўшы гэты крэдыт за кошт сродкаў Наркамзема і Наркомсоўгасаў у другім квартале 1935 г.

Дзяржбанк павінен пры наяўнасці ў гаспадарках пяцідзённага запасу гаручага забяспечыць бесперабойнае крэдытаванне МТС і соўгасаў на куплю гаручага ў межах устаноўленых ім лімітаў выбаркі гаручага. Адначасова Дзяржбанк абавязан устанавіць стражэйшы кантроль за тым, каб адпускаемыя на куплю гаручага сродкі былі скарыстаны па назначэнню, прыцягваючы да крымінальнай адказнасці вінаватых у скарыстанні гэтых сродкаў на іншыя патрэбы.

III. АБ ПЕРААПРАЦОЎЦЫ ЗЯРНА НА МЛЫНАХ І ГАРЦАВЫМ ЗБОРЫ

У мэтах паляпшэння ўмоў перапрацоўкі на млынах свайго зярна калгасамі, калгаснікамі і працоўнымі аднаасобнікамі, а таксама забеспячэння выканання ўстаноўленага гадавога плана гарцавага збору—Совет Народных Камісараў СССР і Цэнтральны Камітэт ВКП(б) прынялі пастанову:

1. Знізіць існуючыя стаўкі гарцавага збору і ўстанавіць іх у наступных памерах:

па пшаніцы — просты і абойны памол — 10 клг. за цэнтн.

сартавы — 80-85 проц. — 12 клг. за цэнтн.

па жыту — просты памол — 9 клг. за цэнтн.

абойны памол — 11 клг. за цэнтн.

Для аднаасобнікаў устаноўленыя вышэй стаўкі гарцавага збору павінны быць павышаны на 10 проц.

2. Дазволіць паўсямесна сартавы памол для калгасаў, калгаснікаў і працоўных аднаасобнікаў прывазімага імі для перапрацоўкі зярна.

Абавязаць СНК аўтаномных рэспублік, крайвыканкомы і аблвыканкомы шырока апавясціць аб гэтым насельніцтва, адмяніўшы ўсе пярэчачыя гэтаму распараджэнні і пастановы мясцовых органаў улады.

3. Адмяніць абмеркаванне сеткі дзейнічаючых млыноў і дазволіць праводзіць перапрацоўку зярна ўсім млынам і крупарушкам с.-г. мукамолля, зарэгістраваным райупаўкомзаг СНК.

4. У мэтах паляпшэння фінансавага становішча млыноў с.-г. мукамолля і павышэння зацікаўленасці мясцовых органаў улады (сельсоветаў, райвыканкомаў) у паступленні гарцавага збору поўнасцю:

а) павысіць з 1 студзеня 1935 года аплату млынам, здаючым гарцавы збор, на 30 проц. параўнальна з існуючай у цяперашні час цаной з пакрыццём «Заготзярно» расходаў, выцякаючых з гэтай надбаўкі, з дзярж. бюджэта;

б) 50 проц. сум, атрымліваемых ад гэтага павышэння, адлічваецца ў распараджэнне райвыканкомаў і сельсоветаў на расходы, звязаныя з культурным і дарожным будаўніцтвам у вёсках, звыш зацверджанага для іх бюджэта і плана будаўніцтва на 1935 год;

в) астатнія 50 проц. паступаюць у распараджэнне млына с.-г. мукамолля.

5. Усё паступаючае на млыны зярно ў парадку гарцавага збору павінна быць поўнасцю, без якіх-небудзь затрымак здана на пункты Заготзярна.

Дырэктары і загадчыкі млыноў нясуць адказнасць за якое-небудзь расходванне гарцавага збору без нарадаў Заготзярна па закону ад 7 жніўня 1932 года «Аб ахове маёмасці дзяржаўных прадпрыемстваў, калгасаў і кааперацыі і ўмацаванні грамадскай (соцыялістычнай) уласнасці».

(БЕЛТА).

VII УСЕСАЮЗНЫ З'ЕЗД СОВЕТАЎ

ВЯЧЭРНЯЕ ПАСЯДЖЭННЕ 6 ЛЮТАГА

6 лютага адбылося заключнае пасяджэнне VII усесаюзнага з'езда советаў. Старшынствуючы **М. І. Калінін** у 6 гадзін 5 мінут вечара абвяшчае пасяджэнне адкрытым.

У залу ўваходзіць вялікая калона рабочых—будаўнікоў маскоўскага метрапалітэна.

З прывітаннем з'езду ад імя 70-тысячнага калектыва Метрабуда выступае тав. **Осіпаў**.

— Тры гады назад, — гаворыць ён, — пастановай партыі і ўрада нам было даручана будаўніцтва першай чаргі метрапалітэна. Мы ведалі, што гэта пастанова вынесена па ініцыятыве правадыра нашай партыі і рабочага класа — таварыша **Сталіна (Бурныя апладысменты).**

Нам прадстаяла найцяжэйшая, тэхнічна складаная работа. Трэба было пракласці тунелі і пабудаваць станцыі пад вуліцамі аграмаднага горада, перамагчы плывуны. Усе рабочыя і інжынеры разумелі сур'ёзнасць становішча. Некаторыя заграничныя спецыялісты сцвярджалі, што мы не здолеем уласнымі сіламі пабудаваць метро. Яны не ўяўлялі сабе, што прадстаўляюць сабой большэвікі, не ведалі сілы большэвіцкага кіраўніцтва, сілы мас, працуючых пад гэтым кіраўніцтвам, сілы лозунга таварыша **Сталіна**: «Няма такіх крэпасцей, якіх большэвікі не маглі-б узяць» **(Бурныя апладысменты).**

Найбольшы размах работ па будаўніцтву метро прыпадае на 1934 год. За першыя два гады будоўлі было вынята 300 тыс. кубаметраў зямлі, укладзена 100 тысяч кубаметраў бетона. За 1934 год вынята 2 млн. кубаметраў зямлі, укладзена 750 тысяч кубаметраў бетона. Такіх тэмпаў не ведае свет. У Берліне 11 кілометраў шляху будаваліся звыш 6 год. У Рыме для пабудовы 25 кілометраў патрэбна будзе, згодна праекта, 12 год.

Мы ведаем, што за нашым будаўніцтвам безупынна наглядае таварыш **Сталін**. Аграмадную арганізатарскую работу вязе бліжэйшы саратнік таварыша Сталіна — таварыш **Кагановіч**. Няма ні аднаго метра тунеля, няма ні адной станцыі, з якой-бы не было звязана ...

Першым у спрэчках выступае спатканы бурнымі апладысментамі сакратар ЦК КП(б)У т. **Касіор**, які ў кароткай прамове гаворыць аб тым, што прапанова пленума ЦК ВКП(б) аб неабходных зменах у совецкай канстытуцыі — сведчанне вялікіх перамог, атрыманых рабочым класам і комуністычнай партыяй пад кіраўніцтвам геніяльнага правадыра —т. **Сталіна**, на ўсіх франтах соцыялістычнага будаўніцтва

— Не можа быць ніякага сумнення, — падкрэслівае тав. Касіор, — што гэта прапанова будзе спаткана з захапленнем працоўнымі не толькі нашай краіны, але і ўсяго свету.

Старшыня Соўнаркома БССР тав. **Галадзед** гаворыць аб тым, што прапануемыя змены ў канстытуцыі СССР яшчэ з большай сілай мабілізуюць масы вакол партыі і яе правадыра **тав. Сталіна.**

Уносіцца прапанова аб спыненні спрэчак. Прапанова прымаецца аднагалосна.

На трыбуне спатканы бурнымі апладысментамі тав. **В. М. Молатаў**. Ад імя Цэнтральнага Камітэта Ўсесаюзнай Комуністычнай партыі (большэвікоў) тав. **Молатаў** агалашае прапанову аб унясенні некаторых змен у канстытуцыю Саюза ССР. З'езд доўга і бурна апладзіруе гэтай прапанове. Старшынствуючы **тав. Калінін** ставіць на галасаванне прапанову тав. **Молатава**. Прапанова прымаецца аднагалосна.

Поўныя захаплення крыкі «Ўра», «Няхай жыве наш любімы **Сталін**», «Няхай жыве тав. **Молатаў!**», «Няхай жыве новая эра ў гісторыі развіцця советаў!»

Ад імя камісіі, створанай з'ездам для выпрацоўкі рэзалюцыі па дакладах Наркамзема СССР тав. **Чэрнова** і наркома соўгасаў т. **Калмановіча** — «Аб мерапрыемствах па ўмацаванню жывёлагадоўлі» выступае тав. Цылько (нам. наркамзема Саюза ССР). Рэзалюцыя з папраўкамі і дапаўкамі **аднагалосна прымаецца з'ездам.**

Потым з'езд пераходзіць да заслухання апошняга пункта па-

ПАСТАНОВЫ VII З'ЕЗДА СОВЕТАЎ САЮЗА ССР

АБ ВЫБРАННІ САЮЗНАГА СОВЕТА ЦЭНТРАЛЬНАГА ВЫКАНАЎЧАГА КАМІТЭТА САЮЗА ССР

VII з'езд советаў Саюза ССР, на падставе арт. 14 асноўнага закона (канстытуцыі) Саюза ССР, **пастанаўляе:**

выбраць саюзны совет Цэнтральнага Выканаўчага Камітэта Саюза ССР у наступным складзе:

А

1. **Абідава Д.** 2. **Аболін А. К.** 3. **Абрамаў К. А.** 4. **Абугаў О. І.** 5. **Агееў С. П.**, 6. **Аграчаў Я. С.** 7. **Агніашвілі П. С.** 8. **Айтакаў Н.** 9. **Акімаў В. С.** 10. **Акулінушкін П. Д.** 11. **Акулаў І. А.** 12. **Алексееў П. А.** 13. **Аліеў І. С.** 14. **Амелін М. П.** 15. **Амосаў М. К.** 16. **Андрэеў С. І.** 17. **Андроннікаў В. Н.** 18. **Анціпаў Н. К.** 19. **Антонава А. Ф.** 20. **Анцюхін І. Ф.** 21. **Ардуанаў М.** 22. **Аранштам Л. Н.** 23. **Аронкер Л. І.** 24. **Архіпаў В. І.** 25. **Атабаеў К. С.** 26. **Атаеў Б.** 27. **Атаева Н.** 28. **Атоян А.** 29. **Ахломава М. Ф.** 30. **Ахунбабаеў Ю.** 31. **Ахунд-Задэ Д. С.**

Б

32. **Бабаколянаў П. В.** 33. **Багіраў Мір Джафар.** 34. **Бадаеў А. Е.** 35. **Базіло А. В.** 36. **Бак Б. А.** 37. **Баліцкі В. А.** 38. **Балтабаеў С.** 39. **Балцін А. Я.** 40. **Бардзін І. П.** 41. **Барынаў Н. В.** 42. **Басін Н. А.** 43. **Батрачэнкава У. І.** 44. **Батуева М. І.** 45. **Бауман К. Я.** 46. **Баумфельд М. П.** 47. **Беленькі Захар Майсеевіч.** 48. **Беленькі Марк Натанавіч.** 49. **Бялоў І. П.** 50. **Бельскі Л. Н.** 51. **Бенбера А. А.** 52. **Беражная А. К.** 53. **Берзін Я. А.** 54. **Берыя Л. П.** 55. **Берман Н. Д.** 56. **Білік П. Б.** 57. **Бірман С. П.** 58. **Бірукоў Ф. С.** 59. **Благанраваў Г. І.** 60. **Блюхер В. К.** 61. **Бабкоў А. А.** 62. **Багданаў Н. Н.** 63. **Багамолец А. А.** 64. **Багамолаў Д. В.** 65. **Багародзіцкі А. Д.** 66. **Бандарэнка І. П.** 67. **Барадзіч О. С.** 68. **Баяр І. Т.** 69. **Бройда Г. І.** 70. **Брускін А. Д.** 71. **Брыкаў А. П.** 72. **Буачыдзе І.** 73. **Бубноў А. С.** 74. **Будзённы С. М.** 75. **Булатаў Д. А.** 76. **Булашоў З. Г.** 77. **Булганін Н. А.** 78. **Бурганаў Ф. А.** 79. **Бураў І. А.** 80. **Буглаеў В. Н.** 81. **Буценка К. І.** 82. **Бухарын Н. І.** 83. **Бычкоў Е. Я.**

В

84. **Вапэйкіс І. М.** 85. **Васілечка М. С.** 86. **Васільеў К. Е.** 87. **Вегер Е. І.** 88. **Ведзенееў Б. Е.** 89. **Вейнберг Г. Д.** 90. **Везіроў Г.** 91. **Вейцер І. Я.** 92. **Веклічаў Г. І.** 93. Ве-

128. **Голуб Ф. Я.** 129. **Гольдберг С. Л.** 130. **Гарбачоў Б. С.** 131. **Гарбачова А. А.** 132. **Горын-Каляда П. О.** 133. **Горкін А. Ф.** 134. **Гарлінскі К. І.** 135. **Гарадавікоў О.** 136. **Горчханаў А. І.** 137. **Горкі М. (Пешкоў А. М.)** 138. **Графціо Г. О.** 139. **Грачоў А. П.** 140. **Грэбнёў Л. А.** 141. **Грыбаў С. Е.** 142. **Грынштэйн А. Я.** 143. **Грынько Г. Ф.** 144. **Громаў М. М.** 145. **Гросберг Р. К.** 146. **Гросман М. Б.** 147. **Градзінскі Ф. П.** 148. **Грозноў І. К.** 149. **Губкін І. М.** 150. **Гугель Я. С.** 151. **Гудоян А.** 152. **Гурэвіч А. І.** 153. **Гюллінг Э. А.**

Д.

154. **Дауцян Я. Х.** 155. **Дагін І. Я.** 156. **Даланаў М. Д.** 157. **Дэйч Я. А.** 158. **Дэрыбас Т. Д.** 159. **Джаманкулова Е. Д.** 160. **Джугелі С. П.** 161. **Джумаеў К.** 162. **Дзяміхаў А. Ф.** 163. **Дзямчанка Н. Н.** 164. **Добралеж А. Г.** 165. **Доўнар П. Ф.** 166. **Даронін І. В.** 167. **Дарафеева А. Н.** 168. **Досаў А. І.** 169. **Дубовы І. Н.** 170. **Дыбенка П. Е.**

Е.

171. **Еўдакімаў Е. Г.** 172. **Еврэінаў Н. Н.** 173. **Егораў А. І.** 174. **Егорава Еўгенія Нікалаеўна.** 175. **Егорава Еўдакія Сцяпанаўна.** 176. **Ежоў П. І.** 177. **Енукідзе А. С.**

Ж

178. **Жданаў Андрэй Александравіч.** 179. **Жданаў Іван Міхайлавіч.** 180. **Жукаў Іван Паўлавіч.** 181. **Жукаў Міхаіл Еўдакімавіч.** 182. **Жуковіч Е. Ф.** 183. **Жушман З. С.**

З

184. **Заўгародны А. Е.** 185. **Завенягін А. П.** 186. **Загвоздзін Н.** 187. **Загер С. А.** 188. **Загародская А. С.** 189. **Закоўскі Л. М.** 190. **Залін З. М.** 191. **Зонцікава А. Ф.** 192. **Зедзін К. К.** 193. **Зеленскі І. А.** 194. **Зерноў М. Н.** 195. **Зімін Н. Н.** 196. **Зінчэнка З. Д.** 197. **Зорa Д. М.** 198. **Зубкова Е. В.**

І

199. **Іваноў Абрам Міхайлавіч.** 200. **Іваноў Александр Міхайлавіч.** 201. **Іваноў Владзімір Іванавіч.** 202. **Іваноў Вячаслаў Фёдаравіч.** 203. **Іваноў Грыгорый Алексеевіч.** 204. **Іваноў Міхаіл Фёдаравіч.** 205. **Іваноў Нікалай Генадзіевіч.** 206. **Іванова М. А.** 207. **Іванчанка Я. П.** 208. **Іўлева Л. В.** 209. **Ізотаў Н. А.** 210. **Ікрамаў А. І.** 211. **Ільін Ілья Львовіч.** 212. **Ільін Нікіфар Ільіч.** 213. **Ільюшын**

Д. 247. **Кахараў М.** 248. **Квірынг Э. І.** 249. **Кешэва К. А.** 250. **Кібіцкі А. Л.** 251. **Кіпенка А. Н.** 252. **Кірылкін І. Т.** 253. **Кісялёў Аркадзій Леонцьевіч.** 254. **Кісялёў Аляксей Сямёнавіч.** 255. **Клейнер І. М.** 256. **Кнорын В. Г.** 257. **Кавалеў А. В.** 258. **Кавальчук З. З.** 259. **Коган Еўгенія Саламонаўна.** 260. **Коган Лазар Іосіфавіч.** 261. **Кадацкі І. Ф.** 262. **Козікаў А. Я.** 263. **Казлова Е. М.** 264. **Калеснікаў.** 265. **Камарніцкі Е. А.** 266. **Камароў П. Т.** 267. **Кандратаў І. А.** 268. **Кандрацьеў С. С.** 269. **Канатоп В. Я.** 270. **Канторын Д. А.** 271. **Корк А. І.** 272. **Каробка Е. С.** 273. **Каралёў Г. Н.** 274. **Кароткаў М. А.** 275. **Карчагін І. П.** 276. **Косарэў А. В.** 277. **Касіор І. В.** 278. **Краўчэнка І.** 279. **Крапіўніўцэў М. Б.** 280. **Крэсцінскі Н. Н.** 281. **Кржыжаноўскі Г. М.** 282. **Крываручка Н. Н.** 283. **Крыўчэнка В. Ф.** 284. **Крыніцкі А. І.** 285. **Кротава З. У.** 286. **Крупская Н. К.** 287. **Крутаў Г. М.** 288. **Крукова А. Г.** 289. **Кубяк Н. А.** 290. **Куйбаўцаў С. А.** 291. **Кулік Г. І.** 292. **Кулькоў М. М.** 293. **Курыцын В. І.** 294. **Курапятнік Г. П.** 295. **Куцякоў І. В.** 296. **Кучмін І. Ф.**

Л

297. **Лаўрэнцьеў Л І.** 298. **Лакоба Н. А.** 299. **Ларын В. Ф.** 300. **Ластоўскі Я. І.** 301. **Лебедзь Д. З.** 302. **Левандоўскі М. К.** 303. **Леванеўскі С. А.** 304. **Левін Р. Я.** 305. **Ляўкоў М. А.** 306. **Левачкіна А. А.** 307. **Леўшоў М. Е.** 308. **Легконравaў П. К.** 309. **Лепа А. К.** 310. **Леплеўскі І. М.** 311. **Ліднева Н. Л.** 312. **Літвінаў М. М.** 313. **Ліхачоў І. А.** 314. **Лобаў С. С.** 315. **Лагушкоў Н. А.** 316. **Лозіна Е. В.** 317. **Лазоўскі С. А.** 318. **Лотана Т. А.** 319. **Лунін В. М.** 320. **Лукаў Г. Я.** 321. **Лысенка Т. Д.** 322. **Любімаў І. Е.** 323. **Любіч А. К.** 324. **Любчэнка П. П.** 325. **Люцін А. В.** 326. **Ляпідзеўскі А. В.**

М

327. **Майорава А. Е.** 328. **Майскі І. М.** 329. **Макараў Іван Гаўрылавіч.** 330. **Макараў Спірыдон Канстанцінавіч.** 331. **Малахоўскі Е. Я.** 332. **Маліноў М. М.** 333. **Малачкоў І. П.** 334. **Мандэльян Т. Г.** 335. **Мануільскі Д. З.** 336. **Манцэў В. Н.** 337. **Марголін Н. В.** 338. **Маргуліс Б. Б.** 339. **Маркізаў А. М.** 340. **Маркітан П. Ф.** 341.

С. С. 376. **Озеранскі А. А.** 377. **Олін А. П.** 378. **Ольскі Я. К.** 379. **Орджанікідзе Г. К.** 380. **Орлоў А. С.** 381. **Орлоў Д. А.** 382. **Осінскі В. В.** 383. **Остроўскі Л. Е.** 384. **Отс К. М.**

П

385. **Паўлаў Б. І.** 386. **Паўлуноўскі І. П.** 387. **Панкратаў В. М.** 388. **Паперны Л. Л.** 389. **Паскуцкі Н. А.** 390. **Паўнар К. В.** 391. **Пашкоўскі К. К.** 392. **Пахомаў Нікалай Іванавіч.** 393. **Пахомаў Якаў Захаравіч.** 394. **Пецерсон Арвід Петровіч.** 395. **Пецерсон Рудольф Аўгустовіч.** 396. **Петракоў М. С.** 397. **Петрушанскі Р. Р.** 398. **Петроўскі Г. І.** 399. **Піваваpaў І. Н.** 400. **Пілар Р. А.** 401. **Пагрэбінскі М. С.** 402. **Поднек А. І.** 403. **Полбіцын Г. Т.** 404. **Палонскі В. І.** 405. **Парайко В. І.** 406. **Поскрэбышэў А. Н.** 407. **Посмітны М.** 408. **Постнікаў А. М.** 409. **Пасталоўскі М. Ф.** 410. **Постышэў П. П.** 411. **Пацёмкін В. П.** 412. **Премнэк Э. К.** 413. **Прамудраў П. К.** 414. **Пракоф'еў Георгій Алексеевіч.** 415. **Пракоф'еў Георгій Еўгеньевіч.** 416. **Прадчэнка Г. К.** 417. **Птуха В. В.** 418. **Пудалоў А. Д.** 419. **Пятакоў Г. Л.** 420. **Пятніцкі І. А.**

Р

421. **Рэдэнс С. Ф.** 422. **Разумаў М. І.** 423. **Ракітаў Г. Д.** 424. **Ратайчак С. А.** 425. **Рахімбаеў А. Р.** 426. **Рахманаў У.** 427. **Рачок С. П.** 428. **Рэвіка Ф. Т.** 429. **Рэкіс А. А.** 430. **Рэмейка А. Г.** 431. **Рэштаў І. Ф.** 432. **Рэшчыкаў І. І.** 433. **Рогаткіна А. П.** 434. **Рогалеў Ф. Ф.** 435. **Рагачоўскі.** 436. **Радзіонаў Е. І.** 437. **Радзіонава Г. Н.** 438. **Рожкоў М. І.** 439. **Розенгольц А. П.** 440. **Розыкаў.** 441. **Раманаў М. М.** 442. **Рудакоў І. Г.** 443. **Рудзутак Я. Э.** 444. **Рудзь П. Г.** 445. **Румянцэў І. П.** 446. **Рухімовіч М. Л.** 447. **Рыкоў А. І.** 448. **Рындзін К. В.** 449. **Рабінін Александр Петровіч.** 450. **Рабінін Еўгеній Іванавіч.** 451. **Рабеў А. Н.**

С

452. **Саакян А. М.** 453. **Савельеў С. В.** 454. **Сальнікова Е. К.** 455. **Самедзіноў А. А.** 456. **Самурскі Н.** 457. **Сангурскі М. М.** 458. **Салаў І. А.** 459. **Сарацікоў С. Б.** 460. **Саркісаў С. А.** 461. **Сахно Д. І.** 462. **Свістун П. І.** 463. **Седзельнікаў А. І.** 464. **Семагін І. Н.** 465. **Семёнаў Б. А.** 466. **Сераброўскі**

васьян І. Т. 501. **Тельных К. М.** 502. **Тімашэнка С. К.** 503. **Тіунаў В. Ф.** 504. **Тіханаў С. М.** 505. **Тішабаеў К.** 506. **Тішчэнка К. К.** 507. **Таўстуха І. П.** 508. **Тодрыя С. І.** 509. **Токараў П. Т.** 510. **Толстаброва А. М.** 511. **Томскі М. П.** 512. **Топчы М. Ф.** 513. **Трахтэр Б. С.** 514. **Трэйдуб Г. Е.** 515. **Трылі́скі А. Д.** 516. **Траяноўскі А. А.** 517. **Трухачова А. І.** 518. **Тужыкава Е. М.** 519. **Тупалеў А. Н.** 520. **Туроўскі С. А.** 521. **Тухачэўскі М. Н.**

У

522. **Убарэвіч І. П.** 523. **Уграў А. І.** 524. **Удовічэнка Е. М.** 525. **Ульрых В. В.** 526. **Ульянава М. І.** 527. **Умарова.** 528. **Умняшкіна С. І.** 529. **Уншліхт І. С.** 530. **Урваноў В. І.** 531. **Урунбаева Ш.** 532. **Ускумбаеў І.** 533. **Уханаў К. В.** 534. **Ушакоў П. М.**

Ф

535. **Федзіна Е. С.** 536. **Фёдараў П. Я.** 537. **Фёдарава А. Н.** 538. **Федчанка Д. Н.** 539. **Федзько І. Ф.** 540. **Федзяеў І. Ф.** 541. **Фесенка Д. С.** 542. **Філатаў Н. А.** 543. **Фірсаў А. Г.** 544. **Форманаў І.** 545. **Франкфурт С. М.** 546. **Фрыноўскі М. П.**

Х

547. **Ханджʼян А. Г.** 548. **Хасіеў К. Т.** 549. **Хатаевіч М. М.** 550. **Хачатур'янц А. М.** 551. **Хвесін Т. С.** 552. **Хлаплянкін М. І.** 553. **Хобатнікава Е. В.** 554. **Хаджаеў Ф.** 555. **Харжыметаў.** 556. **Хораш І. А.** 557. **Хахалевіч Е. А.**

Ц

558. **Царэў П. С.** 559. **Цэхер А. А.** 560. **Цымбал І. А.** 561. **Цыганкоў Н. А.** 562. **Цылько Ф. А.**

Ч

563. **Чарвякоў А. Г.** 564. **Чэрномушкін Е. І.** 565. **Чэрноў М. А.** 566. **Чэрняўскі В. І.** 567. **Чубар В. Я.** 568. **Чувырын М. В.** 569. **Чудаў М. С.** 570. **Чумак К. П.** 571. **Чупылкава Е. І.** 572. **Чуцкаеў С. Е.**

Ш

573. **Шадзіева Т.** 574. **Шадрына Ф. А.** 575. **Шапавалава Т. П.** 576. **Шапачнікаў Б. М.** 577. **Шараборын Х. П.** 578. **Шагільдзян В. П.** 579. **Шварц С.** 580. **Швернік Н. М.** 581. **Шэбалдаеў Б. П.** 582. **Шэлехес І. С.** 583. **Шышлянікаў С. В.** 584. **Шканоў Ф. В.** 585. **Шкіратаў М. Ф.** 586. **Шліх-**

згуртаваць калектыў Метрабуда, выпеставаць яго,ператварыць яго ў школу бальшэвіцкай барацьбы за перамогу.

Уся краіна советаў дапамагала будаваць метрапалітэн. Звыш 500 заводаў выконвалі яго заказы. І з трыбуны VII усесаюзнага з'езда мы шлем прывітанне ленінградцам і уральцам, данбасаўцам і крымчанам — усім тым, хто па-бальшэвіцку дапамагаў нам будаваць метрапалітэн. Сёння мы можам сказаць, што мы пабудавалі танелі і станцыі метро моцныя і прыгожыя. Нам не сорамна здаваць краіне пабудаваную першую трасу. Закончыўшы яе, мы пяройдзем на другую лінію. Мы атрымалі вывучку, мы згуртаваны, як ніколі, вакол нашай партыі, вакол правадыра таварыша **Сталіна.** Мы гатовы да далейшай упартай барацьбы. Калі будзе патрэбна, 70-тысячны калектыў Метрабуда пакіне адбойныя малаткі і кайла, возьмецца за вінтоўку і кулямёты, будзе абараняць грудзьмі справу пралетарскай рэвалюцыі.

— Няхай жыве наша магутная бальшэвіцкая партыя!

— Няхай жыве мудры прадаўжальнік вялікай справы Леніна — таварыш Сталін!

З'езд шумнымі воплескамі пакрывае гэтыя словы тав. Осіпава і горача вітае метрапалітэнаўцаў. Раздаюцца воклічы «Ўра!»

Галоўны інжынер Арбацкага радыуса Метрабуда тав. **Лемаў** у сваім выступленні гаворыць аб недалёкім мінулым, аб уладзе царскіх самадураў і чыноўнікаў.

Зноў агромадная зала сатрасаецца ад прывітанняў і воклічаў у гонар натхніцеляў, арганізатараў і будаўнікоў першага совецкага метрапалітэна. Грымяць магутнае «ўра», грымяць воклічы «Няхай жыве таварыш **Сталін!»,** «Няхай жыве таварыш Кагановіч!». Дэлегаты стоячы праводзяць калону метрабудаўцаў.

Тав. **М. І. Калінін** прадастаўляе слова для даклада «Аб унясенні некаторых змен у канстытуцыю Саюза ССР» старшыні Совета Народных Камісараў СССР тав. **В. М. Молатаву.** Бурнай працяжнай авацыяй сустракаюць усе дэлегаты главу совецкага ўрада.

Калі тав. Молатаў гаворыць заключныя словы свайго даклада, усе дэлегаты ў адзіным парыве падымаюцца са сваіх месц і доўгімі, гарачымі апладысментамі вітаюць тав. Молатава.

Па сканчэнні даклада адкрываюцца спрэчкі

совета і зацвярджэнне совета нацыянальнасцей».

На трыбуне, спатканы бурнымі апладысментамі тав. А. С. **Енукідзе,** які ад імя совета старэйшын, партыйнай часткі з'езда і нарады беспартыйных дэлегатаў з'езда прапануе выбраць Саюзны Совет і зацвердзіць Совет Нацыянальнасцей у складзе 150 чал. Прапанова аднагалосна прымаецца з'ездам.

Тав. **Енукідзе** зачытвае спісы прапануемага складу Саюзнага Совета і Совета Нацыянальнасцей. Выдатнейшыя кіраўнікі партыі і ўрада, знатныя людзі краіны, ударнікі фабрык, заводаў, ударнікі соцыялістычных палёў, байцы Чырвонай арміі і флота, акадэмікі, прафесары, інжынеры, героі Совецкага Саюза, пераможцы Арктыкі — пяць нашай вялікай соцыялістычнай радзімы прадстаўлен у гэтых спісах.

Калі тав. Енукідзе агалашае імёны таварышоў **Молатава, Кагановіча, Варашылава, Калініна, Орджанікідзе, Касіора, Андрэева, Мікаяна, Чубара, Петроўскага, Пастышэва, Рудзутака, Жданава, Эйхе, і Крупскай,** з'езд, поўны захаплення, вітае іх доўгімі, гарачымі апладысментамі.

— Сталін...

У адзіным парыве найвялікшай любві, беззаветнай адданасці, з'езд наладжвае правадыру вастормсаную авацыю. Грыміць магутнае бальшэвіцкае «ўра», грымяць прывітальныя воклічы:

«Няхай жыве вялікі Сталін!», «Няхай жыве арганізатар вялікіх перамог соцыялізма!», «Няхай жыве наш правадыр, наш друг, наш настаўнік!»

Спісы зачытаны.

Старшынствуючы тав. Калінін ставіць спісы на галасаванне. Пад бурныя апладысменты прапануемыя ў спісах аднагалосна выбіраюцца ў члены Саюзнага Совета і Совета Нацыянальнасцей.

Міхаіл Іванавіч **Калінін** выступае з заключнай прамовай, у якой падагульвае вынікі работы з'езда і заклікае дэлегатаў да ўпартай работы над правядзеннем у жыццё яго гістарычных рашэнняў.

М. І. Калінін абвяшчае VII усесаюзны з'езд советаў закрытым. Дэлегаты і госці спяваюць «Інтэрнацыянал» і павольна разыходзяцца.

лікanaў. 94. Вершынін С. Н. 95. Візер Б. І. 96. Віктараў М. В. 97. Вінакураў А. Н. 98. Вінтэр А. В. 99. Владзімірскі М. Ф. 100. Валасаў І. В. 101. Валап'янаў М. В. 102. Вайцэхоўскі Ю. А. 103. Волнаў І. П. 104. Валковіч Д. І. 105. Варонін Владзімір Іванавіч. 106. Варонін Дзмітрый Іванавіч. 107. Варонкаў А. П. 108. Варашылаў К. Е. 109. Вышынскі А. Я.

Г

110. Гаўрылаў І. А. 111. Гайдукоў Н. В. 112. Гайліт Я. П. 113. Галлер Л. М. 114. Гамарнік Я. Б. 115. Ганшын С. М. 116. Гвахарыя Г. В. 117. Гікало Н. Ф. 118. Гілінскі А. Л. 119. Гінзбург С. З. 120. Гнілякевіч М. П. 121. Гоглідзе С. А. 122. Галовін Васілій Фёдаравіч. 123. Галовін Нікалай Міхайлавіч. 124. Галаўня Е. Н. 125. Галадзед Н. М. 126. Галаскова У. Я. 127. Галашчокін Ф. І.

Н. С. 214. Ісаеў У. Д. 215. Ісакеў Б. 216. Ісакаў І. В. 217. Іскандэраў А. І. 218.Ісламаў А. П. 219. Ісмаілаў А. 220. Ісраілаў Н.

К

221. Кабакоў І. Д. 222. Кабылоў А. 223. Кагановіч Лазар Майсеевіч. 224. Кагановіч Міхаіл Майсеевіч. 225. Кагановіч Юлій Майсеевіч. 226. Казначэева А. Д. 227. Кайкенеў Х. К. 228. Кактынь А. 229. Калінін М. І. 230. Калінніква В. А. 231. Калмановіч М. І. 232. Калмыкоў Б. Э. 233. Кальгіна А. С. 234. Каманін Н. П. 235. Каменеў Сергей Мацвеевіч. 236. Каменеў Сергей Сергеевіч. 237. Камінскі Г. Н. 238. Кандалоў І. І. 239. Канягва М. М. 240. Капусціна А. І. 241. Карабскі В. Д. 242. Карахан Л. М. 243. Карымаў А. К. 244. Карпінскі А. П. 245. Катаева З. А. 246. Кашырын Н.

...мар'яаў. 342. Мар'ясін Л. Е. 343. Матлін В. С. 344. Махарадзе Ф. Я. 345. Мгалобліявілі Г. А. 346. Межлаук В. І. 347. Мезіс А. І. 348. Мехліс Л. З. 349. Мінаян А. І. 350. Мінаеў А. М. 351. Мінова Е. Н. 352. Мірзаджанаў С. 353. Мірзоян Л. І. 354. Міхайлаў Васілій Міхайлавіч. 355. Міхайлаў Міхаіл Ефімавіч. 356. Мозало Л. М. 357. Мойрава В. А. 358. Молакаў В. С. 359. Молатаў В. М. 360. Малчанаў Г. А. 361. Мулін В. М. 362. Муралаў А. І. 363. Муратаў К. М. 364. Мусабекаў Г. 365. Мышкоў Н. Г.

Н

366. Нагаранская Е. І. 367. Надточная М. Н. 368. Назарава А. 369. Науменкова Д. Е. 370. Незгавораў І. А. 371. Нікіцін А. Н. 372. Новік І. М. 373. Носаў І. П.

О

374. Огурцоў М. П. 375. Олзінцоў

...льга 469. Скачко М. К. 470. Слевін І. В. 471. Слепнёў М. Т. 472. Смідовіч П. Г. 473. Смірноў Грыгорый Патапавіч. 474. Смірноў Міхаіл Ільіч. 475. Смірноў Пётр Александравіч. 476. Смародзін П. І. 477. Собалеў С. А. 478. Советнікаў М. А. 479. Сойфер Я. Г. 480. Сакольнікаў Г. Я. 481. Сосін І. А. 482. Сталін І. В. 483. Стасава Е. Д. 484. Сцепаноў Іван Цімафеевіч. 485. Сцепанаў Сергей Іванавіч. 486. Сцепанскі І. С. 487. Стэцкі А. І. 488. Столяр А. Я. 489. Сталярова Т. С. 490. Стомаякоў Б. С. 491. Стрыеўскі К. К. 492. Строганаў В. А. 493. Струппе П. І. 494. Сухамлін К. В. 495. Студзенецкі Д. Д. 496. Сулімаў Д. Е. 497. Сурыц Я. З. 498. Сыргабекаў Н. С.

Т

499. Тввлчрэлідзе А. А. 500. Те-

...Шотэмар Ш. 589. ... 590. Шубрыкаў В. П. 591. Шумяцкі Б. З. 592. Шчэрбак В. Я.

Э

593. Эдэльсон Л. Р. 594. Эйхе Р. І. 595. Эліява Ш. З.

Ю

596. Юрэнеў К. К. 597. Юркін Т. А.

Я

598. Ягода Г. Г. 599. Якір І. Э. 600. Якаўлеў Я. А. 601. Якаўлева Варвара Нікалаеўна. 603. Якаўлева Наталія Іванаўна. 603. Ялухін Н. І. 604. Янсон Н. М. 605. Яраслаўскі Е. 606. Ярыгін І. Г. 607. Ярыгіна М. І.

Старшыня VII з'езда советаў Саюза ССР **М. КАЛІНІН.**
Сакратар VII з'езда советаў Саюза ССР **А. ЕНУКІДЗЕ.**

Масква, Крэмль.
6 лютага 1935 г.

АБ ЗАЦВЯРДЖЭННІ СОВЕТА НАЦЫЯНАЛЬНАСЦЕЙ ЦЭНТРАЛЬНАГА ВЫКАНАЎЧАГА КАМІТЭТА САЮЗА ССР

VII з'езд советаў Саюза ССР, на аснове арт. 15 асноўнага закона (канстытуцыі) Саюза ССР, **пастанаўляе:**

Зацвердзіць ніжэйнаступны склад Совета Нацыянальнасцей Цэнтральнага Выканаўчага Камітэта Саюза ССР:

АД РСФСР

1. Андрэеў А. А.
2. Хрушчоў Н. С.
3. Нікалаева К. І.
4. Шапашнікава Л. К.
5. Іваноў І. У.

АД БАШКІРСКАЙ АССР

6. Тагіраў А. М.
7. Быкін Я. В.
8. Байбурына Х.
9. Ісянчурын А.
10. Даутаў Ш.

АД БУРАТА-МАНГОЛЬСКАЙ АССР

11. Каршуноў С. Н.
12. Ербаноў М. Н.
13. Доржыеў Д. Д.
14. Дампілон І. Д.
15. Д...лыкпылова Э. Д.

АД ДАГЕСТАНСКАЙ АССР:

16. Далгат М. А.
17. Мамедбекаў К. Г.
18. Дзібаў Д. Д.
19. Мусаева А.
20. Ахмедаў Г.

АД КАРЭЛЬСКАЙ АССР

21. Ровіо Г. С.
22. Форстэн В. К.
23. Архіпаў Н. В.
24. Данілаў І. А.
25. Югорава Ф. М.

АД КАЗАКСКАЙ АССР:

26. Кулумбетаў У. Д.
27. Жургенеў Т. К.
28. Нурпеісаў С. Н.
29. Ахішэва Д.
30. Ракішэў М. Р.

АД КАРА-КАЛПАКСКАЙ АССР.

31. Логінаў Д. М.
32. Алімаў К.
33. Сапароў Н.
34. Айметава А.
35. Абіеў Е.

АД КІРГІЗСКАЙ АССР:

36. Уразбекаў А.
37. Мамадаліеў А.
38. Белоцкі М. Л.
39. Шчэрбакоў А. Д.
40. Майтбасова Б.

АД КРЫМСКАЙ АССР:

41. Тархан І. У.
42. Кажаноў І. К.
43. Мелітаў-Мілюкоў Э. У.
44. Сейфедзінава З. С.
45. Зміpaвa А. А.

АД МАРДОЎСКАЙ АССР:

46. Умерын Г. Я.
47. Прусакоў М. Д.
48. Левін А. А.
49. Назараў Г. М.
50. Семенкова Д. О.

АД НЕМЦАЎ ПАВОЛЖА АССР:

51. Фрэшэр Е. Э.
52. Люфт А. А.
53. Вельш А. А.
54. Панамарэнка Г. Ф.
55. Чэпель М. Ф.

АД УДМУРТСКАЙ АССР:

56. Іваноў П. Т.
57. Бураноў І. А.
58. Берман Б. З.
59. Акопян С. П.
60. Малых Л. Е.

АД ТАТАРСКАЙ АССР:

61. Гарын В. Н.
62. Вайчурын Г. Г.
63. Абдулін Б. А.
64. Мінгазова Н. М.
65. Рабінін К. А.

АД ЧУВАШСКАЙ АССР:

66. Фюспасаў Л. С.
67. Васільеў А. В.
68. Дзімітрыеў А. Д.
69. Петроў С. П.
70. Данілаў Н. Д.

АД ЯКУЦКАЙ АССР:

71. Певзняк П. М.
72. Аржакоў С. М.
73. Габышэў А. Г.
74. Ісакаў С. І.
75. Васільеў С. В.

АД АДЫГЕЙСКАЙ АЎТАНОМНАЙ ВОБЛАСЦІ:

76. Беракаеў З. Ю.

АД ЯЎРЭЙСКАЙ АЎТАНОМНАЙ ВОБЛАСЦІ:

77. Хаўкін М. П.

АД КАБАРДЗІНА-БАЛКАРСКАЙ АЎТАНОМНАЙ ВОБЛАСЦІ:

78. Чэркесаў І. О.

АД КАЛМЫЦКАЙ АЎТАНОМНАЙ ВОБЛАСЦІ:

79. Пюрбеев А. П.

АД КАРАЧАЕЎСКАЙ АЎТАНОМНАЙ ВОБЛАСЦІ:

80. Хубіеў Х. О.

АД КОМІ АЎТАНОМНАЙ ВОБЛАСЦІ:

81. Кочшэў І. Г.

АД ЧЭЧЭНА-ІНГУШСКАЙ АЎТАНОМНАЙ ВОБЛАСЦІ:

82. Вахаеў Х.

АД МАРЫЙСКАЙ АЎТАНОМНАЙ ВОБЛАСЦІ:

83. Петроў І. П.

АД ОЙРОТСКАЙ АЎТАНОМНАЙ ВОБЛАСЦІ:

84. Хабараў П. С.

АД ПАЎНОЧНА-ОСЕЦІНСКАЙ АЎТАНОМНАЙ ВОБЛАСЦІ:

85. Калоеў Заур-бек.

АД ЧЭРКЕССКАЙ АЎТАНОМНАЙ ВОБЛАСЦІ:

86. Кільба Г. М.

АД ХАКАСКАЙ АЎТАНОМНАЙ ВОБЛАСЦІ:

87. Сізых С. Е.

АД УССР:

88. Касіср С. В.
89. Затонскі В. П.
90. Лазаверт С. Г.
91. Зінчэнка Ф. Н.
92. Ткачэнка М. М.

АД МАЛДАЎСКАЙ АССР:

93. Папоў Н. Н.
94. Булат Г. О.
95. Варановіч Е. П.
96. Стары Г. І.
97. Хвыля А. А.

АД ЗСФСР;

АД АЗЕРБАЙДЖАНСКАЙ ССР:

98. Эфендзіеў М. М.
99. Агрба А. С.
100. Кузьмін Н. М.
101. Наджафаў А.
102. Джафарава Х.

АД НАХІЧЭВАНЬСКАЙ АССР:

103. Мехціеў М. А.
104. Нарыманаў М. А.
105. Агаверадзіеў Г.
106. Сумбатаў Ю. Д.
107. Куліева Тату.

АД АЎТ. ВОБЛ. НАГОРНАГА КАРАБАХА:

108. Пагосаў П. А.

АД ССР АРМЕНІІ:

109. Марцікян С. Н.
110. Акопаў С. Г.
111. Галаян А. К.
112. Тэр-Аствацатуран І. А.
113. Хачатуран А. М.

АД ССР ГРУЗІІ:

114. Бакрадзе В. М.
115. Арuцюнаў Г. А.
116. Гоаб.
117. Жгенці Т. Г.
118. Мелуа О. Н.

АД АССР АБХАЗІІ:

119. Лагерыя В. К.
120. Чалмаз М. І.
121. Торашэлідзе М.
122. Кіладзе Д. С.
123. Барганджыя М. Ш.

АД АССР АДЖАРЫСТАНА:

124. Лордкіпанідзе З. Д.
125. Геуркаў А. Г.
126. Стуруа Г. Ф.
127. Мдзівані Б. Г.
128. Квесейшвілі Т.

АД АЎТАНОМНАЙ ВОБЛАСЦІ ПАЎДНЕВА ОСЕЦІІ:

129. Тауціеў Б. Г.

АД УЗБЕКСКАЙ ССР:

130. Тюрабекаў.
131. Таджыеў А. Т.
132.Ісламаў Р. І.
133. Манжара Д. І.
134. Тулеганаў І.

АД ТУРКМЕНСКАЙ ССР:

135. Попок Я. А.
136. Велікаў Чары.
137. Талпыго Б. В.
138. Мухамедава Ачна.
139. Баймурадава Я.

АД ТАДЖЫКСКАЙ ССР:

140. Ашураў У. А.
141. Шадунц С. К.
142. Фаізін А. Т.
143. Умараў.
144. Калырава.

АД ГОРНА БАДАХШАНСКАЙ АЎТАНОМНАЙ ВОБЛАСЦІ:

145. Амдзінаў М.

АД БССР:

146. Бечек К. Ф.
147. Рыскін А. Б.
148. Хацкевіч А. І.
149. Чарнушэвіч А. А.
150. Цыганкова Ф. Я.

Старшыня VII з'езда советаў Саюза ССР **М. КАЛІНІН.**
Сакратар VII з'езда советаў Саюза ССР **А. ЕНУКІДЗЕ.**

Масква, 6 лютага 1935 г.

Адказны рэдактар Н. СТЭРНІН.

Менск, друкарня «Звязды».

Тыраж. 90.000 экз.

Ул. Галоўлітсепа № К—1032.

ПРЭЗІДЭНЦКАЯ БІБЛІЯТЭКА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ